

They call themselves "Parks and Resorts."

The flourishing Furuvik.
The energetic Gröna Lund.
The adventurous Kolmården.
The sunny Skara Sommarland.
The challenge of a lifetime.
And Monster...

Join the adventure.

PARKS and RESORTS Presents

ÅRSBERÄTTELSEN 2020

STYRELSEN

Ägare och ledamot	JOHAN TIDSTRAND	Ägare och ledamot	HELENA TIDSTRAND	
Ägare och ledamot	MATTIAS BANKER	Koncernchef	CHRISTER FOGELMARCK	
	Styrelseordförande	TOM BEYER	Ledamot	GÖRAN SUNDSTRÖM
	Ledamot	MATS WEDIN	Ledamot	ANDERS EHRLING

Parks and Resorts
SCANDINAVIA

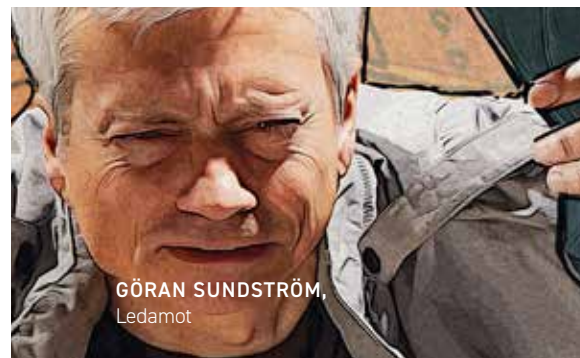
Styrelse 2020

ANDERS EHRLING,
Ledamot

CHRISTER FOGELMARCK,
Koncernchef

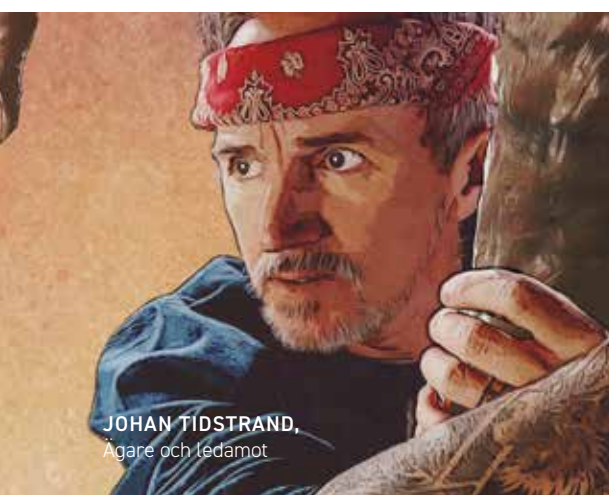
GÖRAN SUNDSTRÖM,
Ledamot

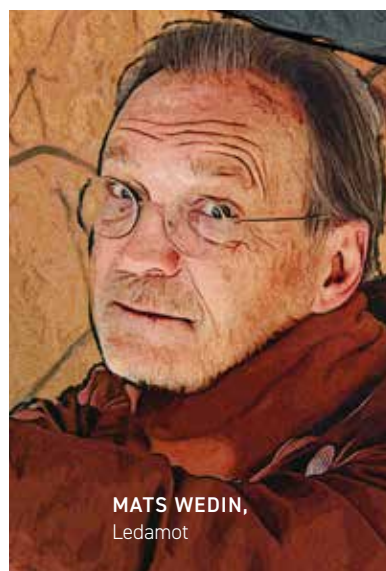
HELENA TIDSTRAND,
Ägare och ledamot

TOM BEYER,
Styrelseordförande

JOHAN TIDSTRAND,
Ägare och ledamot

MATS WEDIN,
Ledamot

MATTIAS BANKER,
Ägare och ledamot

Parks and Resorts är ett lika ansvarsfullt som lekfullt bolag. Därför har vi gjort det till en tradition att låta våra styrelsemedlemmar gestalta ett kulturellt fenomen på omslaget till vår Årsberättelse.

Pandemiåret 2020 innebar minst sagt enorma utmaningar för alla våra verksamheter, där det stundtals kändes som att vi hängde vid en avgrund. Men vi tog oss igenom krisen - tillsammans. Därför gestaltar vår styrelse i år filmaffischen till det klassiska 80-talsäventyret "Dödskallegänget (The Goonies)". Filmen skildrar ett vänskapsgäng som tack vare allas olika egenskaper och styrkor klarar av närmast omöjliga utmaningar. Äventyret gör att de kommer ut stärkta på andra sidan. Precis som vi.

ÅRETS INSPIRATIONSBLD

Om oss

I Parks and Resorts ingår några av landets främsta upplevelseparker – Gröna Lund, Kolmården, Furuvik och Skara Sommarland – som har roat och engagerat människor i 138 år. Tillsammans välkomnar vi över tre miljoner gäster årligen. Ett normalt år sysselsätter vi närmare 4 000 säsongsanställda och omsätter ca 1,4 miljarder kronor. Till följd av coronapandemin 2020, då Gröna Lund och Skara Sommarland inte öppnade, sysselsatte vi 1 139 personer varav 286 tillsvidareanställda och omsättningen uppgick till 483 miljoner kronor, varav 96 miljoner kronor var statliga coronastöd.

Vi strävar efter att erbjuda världens bästa parkupplevelser. För att uppnå det investerar vi nästintill allt överskott i utveckling av utbud och kvalitet. Sedan 2006 har det blivit 2,2 miljarder kronor till nya miljöer, attraktioner, djurhägn och restauranger. En viktig del av verksamheten, utöver att leverera skratt och upplevelser, är forskningen och bevarandearbetet som bedrivs inom ramen för våra djurparker. Allt vi gör är tydligt förankrat i våra fyra värdeord: säkerhet, omtanke, upplevelse och effektivitet.

Vi är ett familjeföretag som vill fortsätta att roa i generationer framöver. Med ett perspektiv som är så långsiktigt krävs det att vi tar ansvar för den påverkan vår verksamhet har på omvärlden. Även om vår produkt, upplevelser, är det mest hållbara du kan konsumera, har vi ett ansvar att hantera vår påverkan på miljö och klimat. Att göra stort intryck med litet avtryck är hela tiden vårt fokus.

Vi är också en del av den svenska besöksnäringen där turismkonsumtionen i Sverige totalt uppgick till 306 miljarder kronor under 2019 och sysselsatte i genomsnitt 126 000 personer. Att vara en stor aktör inom besöksnäringen innebär också ett stort ansvar och vi inom Parks and Resorts har en uttalad ambition att bidra till att branschen utvecklas på ett hållbart sätt.

Parks and Resorts
SCANDINAVIA

Vi har ordet

**”Jag är oerhört stolt över vår fina
företagskultur där vi hjälper varandra
att göra ett bättre jobb.”**

Allt vi gör handlar om att skapa magiska gästupplevelser. Och alla mina medarbetare vet att säkerhet är det mest grundläggande för att skapa dessa upplevelser. Om våra parker inte upplevs som trygga förlorar vi gästernas förtroende och väljs bort till förmån för något annat.

Ett förebyggande säkerhetsarbete på alla nivåer är därför en självklarhet, inte bara för att undvika olyckor och skador, utan också för att säkerställa allmänhetens förtroende och vår långsiktiga existens. Med 10 000-tals gäster varje dag är vi väl förberedda även på det oväntade.

Bara några veckor innan säsongen 2020 skulle dra igång, drabbades Sverige av Covid-19. Tillsammans med våra europeiska kollegor arbetade vi snabbt fram smittskyddsåtgärder. I alla länder inom EU fick parkerna hålla öppet. Utom i Sverige. Här gick något fel. Vissa parker fick inga restriktioner alls medan andra fick hålla stängt hela året.

Kolmården och Furuviik var öppna hela året och visade att våra miljöer kan anpassas till att undvika trängsel och smittspridning. Skara Sommarland och Gröna Lund fick aldrig det förtroendet. Följden har blivit en onödigt svår ekonomisk kris för vår koncern: drygt 130 personer uppsagda, omkring 2 500 uteblivna sommarjobb och en miljard i förlorad omsättning. Konsekvenser som vi kommer att lida av under många år framöver.

Den här krisen slog till så plötsligt, så hårt och så länge att det ibland har varit svårt att orientera sig. Men i varje enskild stund har det alltid funnits någon kollega som har agerat, pekat ut riktningen eller bara varit lite mänskligt peppande. Jag är oerhört stolt över vår fina företagskultur där vi hjälper varandra att göra ett bättre jobb.

Och jag är stolt över att ett bolag som AMF Pension har så stort förtroende för oss att man var beredd att hjälpa oss med ett rejält kapitaltillskott när krisen var som värst.

Nu visar även myndigheterna allt större förtroende för vår förmåga att hålla alla våra parker öppna även under en pågående pandemi. Inom kort väntas vi få besked om öppning enligt rimliga och likvärdiga föreskrifter om smittskyddsåtgärder. Samtidigt väntas smittan sjunka undan till följd av vaccintrullningen. Och snart är det sommar. Vi har all anledning att vara hoppfulla.

/CHRISTER FOGELMARCK
Koncernchef och VD
MARS 2021

Starkare på andra sidan

INTERVJU MED JOHAN TIDSTRAND & MATTIAS BANKER

2020 har varit provningarnas år, för världen och för Parks and Resorts. Året började på topp med en studieresa till Orlandos nöjesparker. Känslan av att ingenting var omöjligt genomsyrade hela koncernen. Men när coronapandemin svepte in och vände upp och ner på allt, förändrades den känslan snabbt. Gröna Lund och Skara Sommarland tvingades att hålla stängt och en omfattande omorganisation genomfördes. Trots alla utmaningar och all ovisshet är Johan och Mattias, två av koncernens ägare, övertygade om att Parks and Resorts kommer ta sig igenom den här krisen och komma ut starkare på andra sidan.

Parks and Resorts gick in i 2020 med ett rekordår i ryggen. Tidigare investeringar betalade sig genom att gästerna älskade att vara i parkerna. Säkerheten var på topp, rekryteringen av de tusentals säsongsmedarbetarna flöt på och arbetskulturen blomstrade. Men rekordåret var ingen slump, utan resultatet av högt uppsatta mål och hårt arbete. Som en katapult in i 2020, åkte koncernens drygt 400 tillsvidareanställda på studieresa i januari till nöjesparker-nas Mecka; Orlando.

– Vår paroll är att vi ska leverera upplevelser i världsklass och med resan till Orlando ville vi skapa en gemensam bild av vad världsklass inom nöjesparker är, säger Johan Tidstrand.

Under fem dagar besöktes fyra Disneyparker, Universal Studios, Islands of Adventure och Sea World. Alla medar-

betare fick, baserat på arbetsområde, olika uppdrag och frågeställningar att besvara i varje park. Alla intryck och alla lärdomar dokumenterades sedan i en gemensam app. På så vis samlade man ihop så många lärdomar som möjligt till sina egna avdelningar och parker i Sverige.

– Resan till Orlando svetsade samman hela koncernen och befäste den företagskultur som vi har byggt upp under många år. Vi red på vågen av denna gemensamma upplevelse in mot vad som hade alla förutsättningar att bli ytterligare ett succéår. Rekryteringen var klar, vi hade en grym line-up med musikakter, nya attraktioner, djurhägn och föreställningar. Allt var klart. Men så började rapporteringen om coronapandemin, säger Mattias Banker.

Även om ingen kunde ana vilka proportioner detta skulle ta, förstod koncernen ganska snart allvaret i situationen och en krisgrupp bildades. Alla parker ställde om och förberedde sig för att kunna öppna på ett omsorgsfullt sätt, enligt

Folkhälsomyndighetens råd och riktlinjer. Flera digitala lösningar som var planerade för framtiden påskyndades för att till exempel ersätta fysiskt köande med digitalt. Bland annat infördes matbeställning i app istället för över disk och biljettköp online för att kunna säkerställa ett maxtak för antalet gäster. Omfattande åtgärder vidtogs för att undvika trängsel och för att minimera risken för smittspridning.

– Vi förstod självklart allvaret i situationen och det har aldrig varit snack om att vi vill öppna parkerna på bekostnad av människors hälsa. Tvärtom är säkerheten alltid vår

"Allt var klart. Men så började rapporteringen om coronapandemin."

- högsta prioritet och vår viktigaste grundpelare, säger Johan Tidstrand.

Under våren införde regeringen restriktioner för antalet människor vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Det påverkade alla verksamheter som är tillståndspliktiga enligt ordningslagen. För Parks and Resorts innebar det att Gröna Lund och Skara Sommarland med sina 38 000 respektive 400 000 kvadratmeter utomhusyta, endast skulle få släppa in 50 personer åt gången. Både Gröna Lund och Skara Sommarland kämpade för att få besked från regeringen om ett undantag för verksamheter som

kunde hålla öppet på ett coronasäkert sätt. Först den 22 juni kom till slut regeringen med ett besked - inga undantag för nöjesparker.

– Vi blev faktiskt chockade över att inte få förtroendet att öppna, det blev nästan personligt. I våra verksamheter kommer alltid säkerheten först, det ligger i vårt DNA. Vi såg fram emot att ge människor en välförtjänt paus i dessa märkliga tider och satte stolthet i att vi kunde göra det på ett säkert och omsorgsfullt sätt, säger Johan Tidstrand.

Eftersom de stora kostnaderna för Parks and Resorts ligger utanför sommarsäsongen i form av renoveringar, nybyggen, rekrytering, utbildning och inköp, går man alltid in i säsongen med ett rejält underskott. Det hämtar man sedan upp under sommaren och stänger normalt året med svarta siffror. När det stod klart att två av fyra parker inte skulle få öppna, blev läget akut.

Man pausade pågående projekt och stoppade investeringar som inte var affärskritiska. Därefter genomfördes en omfattande omorganisation som ledde till att drygt 130 tjänster inom hela koncernen försvann. 30 procent av koncernens tillsvidareanställda blev av med sina jobb.

– Vissa beslut i det omfattande omställningsarbetet var inte svåra alls att ta, de behövde bara göras. Men att säga upp kollegor som har varit med och byggt upp parkerna och levtt och andats kulturen, det är nog det värsta jag har varit med om, säger Mattias Banker.

Johan Tidstrand fortsätter:

– Det finns kanske de som tror att vårt ägande i parkerna bara handlar om pengar för oss, men de kunde inte ha mer fel. Under våra femton år har vi satsat, återinvesterat och utvecklat parker i världsklass. Men vi har också satsat på sådant som påverkar enskilda människors liv och bidrar på samhällsnivå, långt utanför våra parker.

Med ledordet "En park för alla" har Parks and Resorts länge arbetat med att hjälpa människor som står långt från arbetsmarknaden att bygga ett CV. Fokus har också legat på mångfaldssatsningar, så att medarbetarna ska spegla alla olika gäster som besöker parkerna. Genom samarbeten med bland annat Arbetsförmedlingen har koncernen anställt människor som är nya i Sverige och unga med funktionsvariationer. Man har startat en intern restaurangskolan där Svenska För Invandrare (SFI)

- kombineras med praktisk och teoretisk utbildning inom kök och restaurang. Dessutom rekryterar man aktivt personer under 18 år och över 55 år, som vanligtvis kan ha svårt på arbetsmarknaden.

– Allt det här sattes på paus 2020 när vi inte kunde öppna två av våra parker. Hela koncernen var istället tvungen att släcka bränder och kämpa för överlevnad, säger Mattias Banker.

När alla projekt stoppats och omorganisationen stod klar, återstod fortfarande ett stort underskott. Och det gällde inte bara att hitta en finansiär för att täppa till det ekonomiska hålet. Johan och Mattias var noga med att de ville hitta rätt finansiär med samma grundvärderingar och moraliska kompass som Parks and Resorts. Till slut fann de en perfekt matchning; AMF Pension.

– AMF är ett extremt välskött bolag som vill göra långsiktiga och hållbara investeringar som bidrar till att göra människor glada. Vårt samarbete känns därför klockrent, säger Johan Tidstrand.

Under 2020 har koncernen mött större och fler utmaningar än någonsin tidigare och kraven på de medarbetare som är kvar är stora. Förutsättningarna hade kunnat få vem som helst att vilja kasta in handduken, men inte Johan och Mattias.

– Vi har tvingats till en förändring som vi aldrig hade valt själva, men vi väljer att inte se bakåt utan att istället se vad vi kan göra med de kort vi nu har på handen. Vi kommer fortsätta att utvecklas och följa våra visioner, men i dagsläget behöver vi först rå om våra medarbetare och hitta tillbaka till vår magiska kultur i vår nya konstellation, säger Mattias Banker.

Alla parker står redo att inför nästa säsong ta emot gäster på ett säkert och omsorgsfullt sätt. Somliga med nyheter som egentligen var tänkta för 2020. Kolmårdens nya föreställning Hope tar med besökarna på en resa runt jorden och väcker hopp och engagemang för planetens vilda djur. Invigningen av det ombyggda området på Gröna Lund som var tänkt till 2020 planeras nu istället till öppningen 2021. När tivoli äntligen får slå upp portarna igen är det med en ny boardwalk vid vattnet, en ny Biergarten och den unika berg- och dalbanan Monster som både startar och slutar under jord. Trots att regeringen i skrivande stund inte har

kommit med några besked om sommaren 2021, ser Johan och Mattias ljus på framtiden.

– Vi har all respekt för att denna situation är helt ny för oss alla, även för regeringen. Men det går att lära sig av den sommar vi har bakom oss. Av EU:s 27 medlemsländer höll alla utom Sverige sina nöjesparker öppna och det finns inga rapporter om att detta skulle ha lett till ökad smittspridning. Därför ser vi positivt på våra möjligheter att få öppna nöjesparkerna 2021, självklart på ett säkert sätt. Vi skulle inte vilja ha det på något annat sätt, säger Mattias Banker.

"Det finns kanske de som tror att vårt ägande i parkerna bara handlar om pengar för oss, men de kunde inte ha mer fel."

Vårt eget kretslopp

Vår affärsmodell är ett kretslopp som börjar och slutar i upplevelsen.

3 snabba frågor till AMF

Vilka är ni?

AMF är ett av Sveriges största pensionsbolag och en av de största ägarna på Stockholmsbörsen. Vi förvaltar tjänstepensioner åt mer än 4 miljoner kunder, där huvuddelen är privatanställda förvärvsarbetare. Vi ägs gemensamt av LO och Svenskt Näringsliv och vi drivs enligt något som kallas ömsesidiga principer, vilket betyder att all vinst vi gör går tillbaka till våra sparare och deras pensioner.

Varför valde ni att investera i Parks and Resorts?

AMF är en stor, finansiellt stark och långsiktig investerare. Vi tror på Sverige och på svenska företag. När Christer Fogelmarck tog kontakt med oss och presenterade Parks and Resorts och berättade om de problem som uppstått i samband med pandemin, kände vi snabbt att här ville vi gärna vara med och hjälpa bolaget att brygga över krisen. Det tror vi är en bra affär för våra sparare, för Parks and Resorts och för de anställda i bolaget – som inte sällan även är kunder hos oss.

Vad längtar du mest till när våra parker öppnar?

Även jag ser fram emot att åka det som jag har förstått ska vara en av Europas häftigaste berg- och dalbanor, Monster på Gröna Lund. Det är en riktigt kul satsning! Men det kommer också att kännas fint när det efter så här lång tid av isolering och nedstängning går att köra igång de traditionella konserterna på traditions-tyngda Stora Scen igen.

ANDERS OSCARSSON
Aktiechef AMF

Parks and Resorts hållbarhetsarbete utgår från det vi kallar vår kompass. Den fungerar som en plattform till ambitionerna och en grund att stå på när vi drar upp riktlinjer för vårt arbete.

Vi ska vara en park för alla

Våra parker ska vara till för alla gäster, medarbetare, djur, det omgivande samhället och framtida generationer. Vi tar ansvar där vår verksamhet berör och strävar efter att vår påverkan ska vara positiv.

Vi vill göra stort intryck men litet artryck

Att leverera magiska helhetsupplevelser är det vi gör bäst och det ska vi göra på ett så resurseffektivt sätt som möjligt.

Vi gör hellre rätt än lätt

Hållbarhet är aldrig svart eller vitt och med forskning och utveckling förändras bilden ständigt. Vi värjer dock inte för det komplexa eller det som är svårt att kommunicera, utan våra beslut ska alltid vara grundade på kunskap och fakta. För att klara det tar vi hjälp av de som kan mer.

En park för alla

Vi vill leverera upplevelser som både är magiska och hållbara. Det kan vi bara göra genom att vara en park för alla. Därför delar vi in vårt hållbarhetsarbete i fem fokusområden; medarbetare, gäster, djur, framtida generationer och samhälle.

Genom att välkomna människor ur alla åldersgrupper, med olika bakgrund, förmågor och livsöden vill vi vara en park för alla **medarbetare** och **gäster**. När vi rekryterar letar vi efter intressanta personligheter, inte imponerande cv:n. Våra parker ska vara tillgängliga och erbjuda en mångfald av upplevelser och utbud så att alla kan känna sig välkomna – alltid.

Omsorgen om våra **djur** vet inga gränser och genom forskning, utbildning och bevarandearbete når den långt utanför våra parker. På så vis är vi en park även för alla djur. Utan-

för våra grindar finns ett **samhälle** för vilket vi vill vara en positiv kraft. Vi delar med oss av det vi kan bäst – glädjespridning – och vi bidrar till den regionala utvecklingen.

Det vår verksamhet påverkar kan vi också påverka. Bidrar vi till klimatförändringarna kan vi också bidra till att minska dem. Bidrar vi till konsumtion kan vi också bidra till att göra den mer hållbar. På så vis blir vi en park för **framtidiga generationer**. Den resa vi har påbörjat är både lång och viktig.

Djur

Den biologiska mångfalden är allvarligt hotad och djurparkernas allra viktigaste uppdrag idag är att bidra till att inga arter försvinner från vår jord. Därför fortsätter vi att stärka vårt bevarandearbete ytterligare. Ju mer framgångsrikt detta arbete är, desto mer ökar omvärldens intresse och engagemang för bevarandet av hotade djur. Genom forskningen vi bedriver i samarbete med olika universitet bidrar vi till att öka kunskapen om djuren och skapar bättre förutsättningar för deras överlevnad. Genom bevarande, utbildning och forskning sträcker sig våra djurparkers arbete långt utanför grindarna, där våra djur är viktiga ambassadörer för sina vilda artfränder.

Medarbetare

Medarbetarna är ryggraden i hela vår verksamhet. Det är i mötet med gästen vi kan göra skillnad och vår framgång är därför starkt förknippad med hur väl vi tar hand om våra medarbetare. För att skapa hållbara upplevelser tillsammans jobbar vi därför med en effektiv och attraktiv rekrytering, utbildning med kraft att skapa ambassadörer och en arbetsplats som präglas av samma mångfald som den vi möter hos våra gäster. Tillsammans med ett aktivt kulturarbete tar vi tillvara på och förstärker den glädje och det engagemang som präglar vår verksamhet redan idag.

Gäster

Våra gäster ska kliva in i en förtrollad värld och lämna vardagen utanför grindarna. Parkerna som arenor för glädje och gemenskap är det vi värnar allra mest eftersom vi är övertygade om att skratt och lyckliga stunder är viktiga byggstenar i en hållbar värld. I våra parker möts många människor. Med mångfald i upplevelser, matutbud och bland våra medarbetare samt ett aktivt trygghets- och tillgänglighetsarbete gör vi vårt yttersta för att uppfylla vår främsta ambition – att alla ska känna sig välkomna. Tillsammans med våra gäster vill vi också skapa hållbara upplevelser. Då behöver vi ge våra gäster förutsättningar för att göra så hållbara val som möjligt.

Samhälle

Med tre miljoner besökare årligen ger våra parker ett viktigt bidrag till den ekonomiska utvecklingen i de regioner där vi verkar. Men vår verksamhet skapar också tryck på exempelvis infrastruktur och miljö. Som arbetsgivare kan vi vara viktiga språngbrädor för ungdomar, nyanlända och andra som har svårt att slå sig in på arbetsmarknaden. Men att forma morgondagens arbetskraft innebär också ett stort ansvar. Vi är stora inköpare av en mängd varor. Här kan vi vara ett viktigt stöd för lokala leverantörer och påverka större aktörer till en hållbar utveckling, samtidigt som många av våra varor tillverkas utomlands. Vi är en del av den ständigt växande besöksnäringen som bidrar till att skapa jobb och tillväxt för hela landet. Men branschen brottas också med utmaningar som kompetensförsörjning och de ökade påfrestningarna på miljö och klimat som tillväxt medför. Samtidigt som besöksnäringen växer finns det också många i särskilt behov av glädje och vardagsflykt som inte har möjlighet att besöka oss. Med andra ord har vi både möjlighet och skyldighet att ta en roll i frågor som är större än vår verksamhet. Det är ett ansvar vi med glädje tar.

Framtida generationer

Vi är ett familjeföretag som spridit glädje sedan 1883, då vår äldsta park Gröna Lund grundades. Långsiktiga perspektiv är med andra ord en del av vårt DNA och vi förstår att vår möjlighet att sprida glädje till kommande generationer är avhängt hur vi agerar idag. Genom att minska vår klimatpåverkan, sortera vårt avfall, hålla nere vår energikonsumtion och hela tiden söka nya lösningar för att minska användningen av kemikalier och vatten, kan vi forma en verksamhet där glädje idag ger glädje imorgon. Vårt mål är att göra största möjliga intryck till minsta möjliga avtryck.

En stark kultur

– i en tid av kris

I en koncern som varje år drivs runt av hundratals tillsvidareanställda och tusentals säsongsanställda, är ett starkt arbetsgivarvarumärke A och O. Att kunna attrahera och anställa människor med rätt kompetens, år efter år, är ingenting som bara kommer av sig själv. På Parks and Resorts värderas medarbetarna alltid högst.

– Att våra parker är i toppskick är det som lockar gästerna att komma till oss. Men det som avgör om du och din familj får en magisk upplevelse är bemötandet, servicen och känslan av säkerhet som förmedlas i mötet med våra medarbetare. De kan vända en regnig dag och förhöja upplevelsen. Därför är våra medarbetare det viktigaste vi har och vi gör allt för att förvalta den skatten, säger Parks and Resorts vd Christer Fogelmarck.

Ett exempel på det är den studieresa som genomfördes i januari 2020. I två års tid har utmaningen "Challenge 2020" pågått, där alla medarbetare inom hela koncernen jobbat för att nå högt uppsatta mål för både ekonomi och gästnöjdhet. I början av 2020 reste drygt 400 medarbetare över Atlanten för att tillsammans besöka bland annat Hollywood Studios, Sea World och Animal Kingdom.

– Studieresan var ett sätt för oss att fylla våra medarbetare med inspiration och kunskap från några av världens mäktigaste nöjesparker. Alla lärdomar dokumenterades i realtid i en gemensam app, så att ingen kunskap går förlorad när vi utvecklar och planerar framåt, säger Mattias Banker, Parks and Resorts ägare.

Med tusentals nya säsongsmedarbetare varje år är det viktigt att förmedla och implementera vår företagskultur och värdegrund till alla nyanställda på ett tydligt sätt. Parks and Resorts värdegrund består av fem budskap som genomsyrar allt vi gör; "Är det kul gör vi det bra", "Detaljerna

► gör skillnaden", "Vi hjälper varandra att göra ett bättre jobb", "Omöjligt bor inte här" och "Sitt aldrig still i båten". Tillsammans med koncernens värdeord; säkerhet, omtanke, upplevelse och effektivitet, utgör de grunden för vår högst levande företagskultur.

**"Därför är
våra medarbetare det
viktigaste vi har."**

Uppbyggandet och förvaltandet av företagskulturen är en gemensam prestation, där Parks and Resorts HR-avdelning har spelat en nyckelroll. Chefen för avdelningen heter Ida Troive och i mars tilldelades hon det prestigefyllda priset "Årets HR-chef" som delas ut av Tidningen Chef. Motiveringen inleds med orden: "En chef som under en längre tid har gjort kultur, värderingar och samhällsnytta till affärsnytta på ett nytt, attraktivt och flexibelt sätt".

– Det känns såklart jätteroligt att få ett kvitto på att det man gör är bra och viktigt! Men vi är också verkligen ett team som gör detta tillsammans, så priset är egentligen också till alla mina kollegor, säger Ida Troive.

I motiveringen nämndes även "lösningsorienterad", vilket har varit en ovärderlig egenskap under året som gått. När rapporteringarna om det nya coronaviruset började intensifieras, var Parks and Resorts redan klara med i stort sett

all rekrytering inför säsongen. Men med nya förutsättningar och utan några klara besked om parkerna skulle kunna öppna eller inte, tvingades koncernen att säga upp nästan alla de 3500 säsongsanställda som redan hade rekryterats. Somliga återanställdes till Kolmården och Furuvik, men det var först i andra halvan av juni som det stod klart att varken Skara Sommarland eller Gröna Lund fick öppna. Många hade då avstått från att söka andra jobb, i väntan på att deras park förhoppningsvis skulle få öppna. Under hela den tiden fördes en öppen och ärlig dialog mellan Parks and Resorts och de som väntade på anställning. När beskedet kom var besvikelsen stor hos alla inblandade.

– Jag tror att detta har påverkat väldigt många, speciellt de allra yngsta. Vi fick en skyhögt ungdomsarbetslöshet i somras och

► Parks and Resorts bidrar med många jobb i alla våra regioner. Ett år utan sommarjobb kan verka lite när man är äldre, men att förlora chansen att komma in på arbetsmarknaden när man är ung, innebär att man missar gemenskapen i att ha ett jobb. Lägg då även till allt det innebär för självförtroendet när du kan börja tjäna egna pengar och ta ett steg in i vuxenvärlden, säger Ida Troive.

Men hur påverkas ett arbetsgivarvarumärke av att så många människor förlorar sina jobb? På Parks and Resorts har detta varit en viktig fråga under året och strategin har varit löpande kommunikation, öppenhet och ärlighet. Även om kommunikationen ibland har bestått i att man inte kan komma med något besked, så har öppenheten kring det varit viktig. Vartefter fler och fler började arbeta hemifrån har kommunikationen också intensifierats för att alla ska få ta del av vad som händer runt om i parkerna. Parks and Resorts arbetsgivarvarumärke har byggts upp under många år och står på en stadig grund. Något som blev tydligt när koncernen även tvingades säga upp drygt 130 fasta tjänster.

– Det är ett ledsamt år vi lämnar bakom oss, med många tuffa besked. Men min upplevelse är att våra medarbetare

haft förtroende för sina chefer, arbetsgivaren och processen. Flera av de som har varit tvungna att sluta har haft stor förståelse för situationen och bryr sig fortfarande om våra parker, säger Ida Troive.

Parallellt med detta svåra arbete ställde man om den övriga rekryteringen och utbildningen under våren och sommaren till att bli helt digital. Istället för att hålla utbildningarna på plats i parkerna kunde säsongsmedarbetare nu sitta hemma framför en skärm och förbereda sig på sitt nya jobb. Trots att lösningen till en början var ett nödvändigt ont, har koncernen sett flera fördelar med den och tanken är att använda digital rekrytering och utbildning även efter pandemin.

– Till exempel kommer vi nu kunna rekrytera personer som gör vintersäsong i fjällen och som tidigare har haft svårt att komma på våra auditions. Med digitala utbildningar får våra artister också möjlighet att ta till sig informationen i sin takt och kan upprepa vissa delar vid behov. Det blev en jättebra utveckling mitt i allt det jobbiga. Vi ska bara se till att göra alltihop lite mer "Parksigt" även online, säger Ida Troive.

Medarbetare i siffror

Kvinnor

Män

På våra teknikavdelningar är majoriteten av chefer fortfarande män, en klyfta i könsfördelning som vi arbetar för att minska.

*Den vägda löneskillnaden mellan könen beräknat på medellön.

**Det svenska snittet ligger på 95,5.

***Efter lönekartläggningen har en handlingsplan upprättats och under 2021-års lönerevision görs justeringar som skall ta oss närmre målet.

*Att hitta artister
och utveckla
stjärnor*

Vi vill kunna erbjuda våra gäster upplevelser i världsklass, varje gång de besöker oss. För att kunna göra det behöver vi medarbetare i världsklass. Därför är det viktigare för oss att hitta personer med rätt engagemang och personlighet, snarare än imponerande cv:n.

När vi hittat våra framtida artister (som vi kallar alla våra medarbetare) ger vi dem en gedigen utbildning i service, värdskap och funktion i vår egen Parks and Resorts Academy. Utbildningarna utvecklar vi sedan år 2 och 3 om man väljer att komma tillbaka till oss. Om man har sökt en tjänst med personalansvar får man dessutom en gedigen ledarskapsutbildning som man även kan bygga på under flera år.

Med flera tusen tjänster att tillsätta inför varje säsong, är de medarbetare som återvänder säsong efter säsong en otroligt viktig del för Parks and Resorts. Så många som upp till 70 procent av de tidigare medarbetarna väljer att komma tillbaka år efter år.

Medarbetarundersökning

Varje år genomför vi en medarbetarundersökning i alla parkerna, både för säsongsanställda och tillsvidareanställda. I år adderade vi även frågor till våra tillsvidareanställda kring den omorganisation som vi genomfört, hemarbete och arbetsmiljön med tanke på Covid-19. Vi hade även uppföljande samtal mellan chefer och medarbetare för att fånga upp eventuella frågor, oro och funderingar. I undersökningen framkom att man bland annat önskade mer information från ledningen, vilket ledde till att vi nu spelar in informationsfilmer med koncernchef Christer Fogelmarck som publiceras regelbundet på vårt intranät. Det framkom också att de flesta tyckte att hemarbete fungerade bra, men att man känner en stor saknad efter sina kollegor.

Mångfald

I våra parker kan människor mötas på lika villkor och vårt mål är att våra medarbetare ska spegla våra gästers mångfald. Olikheter berikar och skapar bättre gästmöten. På så sätt blir också mångfaldsarbetet en del av vår affär. Våra parker driver sedan flera år tillbaka ett antal projekt för att öka mångfalden bland våra anställda – projekt som tyvärr blivit lidande 2020 pga coronarestriktionerna och begränsningarna i våra parker – men som kommer att tas upp igen så fort vi får möjlighet.

GRÖNA LUND

Aldrig tidigare i Gröna Lunds 137-åriga historia har parken tvingats hålla stängt en hel säsong, men under 2020 stod karuseller och sockervaddsmaskiner stilla. Samtidigt gick den stora ombyggnationen av parken in i sin slutfas och den nya berg- och dalbanan växte sig sakta men säkert upp ur marken mot himlen.

2020 var året då det historiska bygget av berg- och dalbanan Monster skulle gå in i sin slutfas, 1 500 säsongsanställda skulle få parken att leva upp och en magisk line-up av artister skulle få publikhavet att gunga.

– Vi gick mot den här säsongen med ett starkt självförtroende och som ett mer sammansvetsat gäng. Allting var klart och vi bara längtade efter att få leverera glädje och spänning till våra besökare, säger Gröna Lunds vd Magnus Widell.

Nu vet vi att verkligheten blev helt annorlunda. Efter fyra minnesvärda år på Tyrol var det redan beslutat att succén Mamma Mia! the Party skulle flytta vidare i april 2020. När det stod klart att det nya coronaviruset hade börjat spridas i Sverige, beslutade man sig för att ställa in de sista 15 föreställningarna. Förberedelserna för att öppna nöjesparken på ett smittsäkert sätt inleddes. Datumstyrda biljetter, onlineförsäljning, en kontantfri park, digitala köer och matbeställning i app var åtgärder som planerades.

– Inledningsvis var vi positiva. Vi ställde om och förberedde oss för en annorlunda sommar med rigorösa åtgärder för att kunna garantera våra gästers och medarbetares säkerhet, säger Magnus Widell.

Gröna Lund lyder under ordningslagen och trots att parken består av ca 38 000 kvadratmeter utomhusyta, omfattades den av regeringens restriktioner om max 50 personer vid offentliga tillställningar. Under våren försökte Parks and Resorts och andra nöjesparksaktörer runt om i Sverige få besked från regeringen om det skulle införas någon form av undantag baserat på antal personer på en viss yta. Eftersom varken djurparker, äventyrsbad eller temaparker omfattades av restriktionerna, framstod det som logiskt att även nöjesparker skulle få öppna. Men inte förrän den 22 juni, alltså två månader efter att Gröna Lund vanligtvis slår upp portarna, meddelade regeringen att inga undantag skulle ges.

– Frustrationen vid det laget var enorm. Vi förstår allvaret i situationen, men om vi hade kunnat få ett tydligare besked tidigare, hade det varit mycket lättare för oss att hantera. Istället var vi tvungna att säga upp alla säsongsanställda, som under flera månader hoppats på ett positivt besked. Flera av dem väntade på oss in i det sista eftersom de verkligen ville jobba här och i juni var det för sent för många att få nya jobb, säger Magnus Widell.

Under Kristi Himmelfärdshelgen 1940 stängde Gröna Lund tidigare om kvällarna på grund av den landsomfattande

"Alla personer som vi har sagt upp är bra, viktiga och kunniga människor och det känns väldigt tungt att se dem gå."

"Innan någonting kan vara roligt måste det vara säkert."

► mörkläggningen under andra världskrigets flygbombningar. Men aldrig tidigare har parken hållit stängt en hel säsong, inte en enda gång sedan öppningen 1883. För att hantera krisen i spåren av coronapandemin och en omsättning på 20 miljoner istället för de beräknade 650 miljonerna, var Gröna Lund tvungna att göra omfattande besparingar och däribland säga upp 40 procent av alla tillsvidareanställda.

– Alla personer som vi har sagt upp är bra, viktiga och kunniga människor och det känns väldigt tungt att se dem gå. Det kommer att ta lång tid för oss att komma tillbaka från det här och vi kommer behöva hitta helt nya sätt att göra saker på, säger Magnus Widell.

Men trots att portarna aldrig slog upp, har det skett stor-slagna saker inne i parken detta år. Under 2020 inleddes den tredje och sista fasen i förvandlingen av Gröna Lund. Den har pågått sedan 2018 och innebär att en tredjedel av parkens yta kommer att ha genomgått en historisk ombyggnation. Finansieringen var redan klar och arbetet kunde därför fortskrida som vanligt trots coronakrisen, med vissa smärre justeringar där det gick att spara. Fas ett 2018 pågick under markytan där nya omklädningsrum och stationen till den nya attraktionen byggdes. Fas två 2019 innebar att alla utomhusmiljöer och fastigheter färdigställdes och nuvarande fas tre omfattade själva kronan på verket.

– Den nya berg- och dalbanan Monster är unik i sitt slag och vi kan lova en riktigt nervkittlande åktur. Hängandes under rälsen tas du med på en färd upp från underjorden, swishandes in mellan husen, så nära förbi rälsen att du antagligen kommer vilja dra fötterna åt dig. Och i början kommer det kännas som att du dyker rakt ner i vattnet, säger Gröna Lunds attraktionschef Peter Osbeck.

Den nya berg- och dalbanan är inte det enda som är nytt i parken. Vissa av pelarna som håller attraktionen uppe, sticker upp ur grästaket och omsluts av den nya Biergarten som är byggd av en tysk firma i sann bayersk stil. Fastigheten byggdes i sektioner i Tyskland för att sedan fraktas

hit och monteras på plats av de tyska montörerna. Hela ombyggnationen med nya tematiserade miljöer, berg- och dalbanan och en helt ny boardwalk längst vattnet kommer att stå klart till öppningen 2021. Men innan besökarna får spänna fast säkerhetsbygel och inviga den nya attraktionen, återstår en del säkerhetsarbete från de schweiziska tekniker som monterar banan.

– Innan någonting kan vara roligt måste det vara säkert. Efter cirka en månads datasimuleringar av styrsystemet, monteras tågen och sen följer uppemot 2 000 provåk med tomma vagnar, säger Peter Osbeck.

I skrivande stund har Gröna Lund fortfarande inte fått något besked från regeringen om vad som kommer att hända med säsongen 2021. Parken kommer att stå redo i helt ny skrud, med omfattande säkerhetsåtgärder och med den nya världsunika berg- och dalbanan Monster. Men om man får tillåtelse att öppna portarna och släppa in några besökare, det återstår att se.

– Vi är fullt inställda på att överleva det här, men i dagsläget är vi i akut behov av besked. Med en sommar bakom oss där nöjesparker i alla andra EU-länder hållit öppet utan ökad smittspridning, borde det vara möjligt att öppna även här i Sverige, säger Magnus Widell.

MAGNUS WIDELL
VD Gröna Lund

Ingen plats för plast

I och med EU:s beslut om förbud av diverse engångsartiklar i plast till 2021 har marknaden för miljövänliga alternativ växt enormt de senaste åren. 2018 fattade Parks and Resorts ett omfattande plastbeslut som bland annat innebär att alla engångsartiklar i plast så som sugrör, dryckeslock och påsar kommer att fasas ut och ersättas med mer hållbara alternativ till säsongen 2021.

V i har tillsatt en plastgrupp vars uppgift är att inventera alla produkter som vi köper in, samla in information från våra leverantörer och hitta nya, mer miljövänliga alternativ som ska ersätta plasten. Nya uppdaterade krav har ställts på branschen och leverantörerna jobbar febrilt för att ställa om och skapa nya innovativa produkter. Utmaningen för oss är att hitta leverantörer som har produkter som håller måttet i tillräckligt stora kvantiteter som vi faktiskt behöver.

Samtidigt som vi minskar engångsplasten måste vi också se till att den plast som finns, kommer till återvinning. Gröna Lund har bland annat satt upp specifika återvinningsstationer för den som inte vill behålla och ta hem sin slushmugg, som egentligen fungerar bra som flergångsmugg. 2019 samlades det in ca 2 000 slushmuggar. För alla nöjesparker finns tydliga utmaningar med många besökare under en kort period på en begränsad yta – där engångsartiklar faktiskt behövs ur ett praktiskt perspektiv. Men idag finns det många goda ersättningsmaterial till plasten – och det finns även en lust och ett kreativt driv i att hitta goda ersättningsprodukter.

Då både Gröna Lund och Skara Sommarland inte fick öppna 2020 pga coronarestriktionerna, finns en del plastvaror kvar i lager. För att inte slösa på resurserna kommer vi först använda slut på dessa innan vi börjar använda våra nya alternativa produkter.

Krisen gav oss en it-skjuts

I och med coronapandemins framfart tvingades Parks and Resorts genomföra digitala förändringar i rekordfart. Åtgärder som vanligtvis skulle ha tagit tre år, genomfördes istället på knappt ett halvår, något som gynnar vår utveckling även efter pandemin.

En av Parks and Resorts värdeord är att aldrig sitta still i båten, vilket bland annat speglas i arbetet med att ta fram nya digitala lösningar för att förbättra kundupplevelsen för våra besökare. Arbetet är långsiktigt och vanligtvis finns en plan för vilka digitala lösningar som ska rullas ut under de närmaste åren. Men i takt med att rapporteringarna om det nya coronaviruset eskalerade, förstod vi att det fanns fler vinningar med att skynda på utvecklingen.

– Eftersom fler av lösningarna var tänkta att minska köandet och trängsel i entréer, bad och matkiosker, var dessa lösningar också perfekta för att minimera riskerna för smittspridning, säger Parks and Resorts CIO Jan Eriksson.

Redan under halloween 2019 testade Gröna Lund att sälja biljetter som var knutna till en specifik dag och att införa maxtak för antal besökare per dag. Syftet var att sprida ut besökarna över de 13 öppetdagarna och att kunna reglera antalet besökare, eftersom delar av parken var avstängd på grund av bygget av berg- och dalbanan Monster. Under normala omständigheter tar det tid att förändra människors beteenden, men i pandemitider råder inga normala omständigheter. Under sommaren 2020 flyttades all biljettförsäljning till webben där alla biljetter dessutom var datumspecifika. På så vis kunde våra verksamheter som var öppna, såsom Furuvi, Kolmården och Vildmarkshotellet, enkelt styra antalet besökare per dag. För att gästerna skulle spridas ut under dagen, infördes också ankomsttider i entréer, badområden, restauranger och spa.

► – Vi har fått övervägande positiv respons från våra gäster. Visst har det funnits en och annan som varit ute i sista minuten och blivit missnöjd över att vissa tider varit fullbokade, men de flesta har varit väldigt nöjda. På Kolmårdens spaavdelning har gästerna exempelvis tyckt att tidsbokningen har lett till ett lugn och en mer exklusiv känsla, säger Jan Eriksson.

En annan funktion som rullade ut med full kraft i år var matbeställning via app. Istället för att stå i en fysisk kö och vänta på att få beställa mat, kunde gästerna nu enkelt göra sin beställning och betalning i appen och sedan hämta ut sin färdiga mat. För att undvika smittrisen vid hanteringen av pengar, gick parkerna också över till att bli helt kontantfria under 2020. Redan 2019 infördes möjligheten att få digitala kvitton, vilket både fick en väldigt positiv effekt med minskad pappersförbrukning, men som också visade sig vara bra ur smittskyddshänseende.

Förutom de positiva effekter som dessa IT-lösningar har fått på gästupplevelsen och de avgörande funktioner de har fyllt för att kunna hålla öppet på ett säkert och ansvarsfullt sätt, gör onlinebokningen och registreringen också att vi kan lära känna våra gäster bättre.

– Den information vi får när folk registrerar sig ger oss en bättre kännedom om mixen av gäster och hur de upplever våra parker. På så vis kan vi utveckla parkerna och gästupplevelsen på ett mer medvetet sätt, säger Jan Eriksson.

Förutsägbarheten när gästerna förboka sina besök kommer också att förbättra möjligheten att planera hur mycket personal som behövs varje dag och hur mycket mat som beräknas att gå åt.

– Jag är övertygad om att det här kommer leda till bättre hållbarhet i form av mindre matsvinn. Dessutom kommer vi kunna fördela vår personal mer effektivt och slutligen ge en bättre upplevelse till våra gäster, säger Eva Rundfelt, kvalitetschef på Parks and Resorts.

JAN ERIKSSON
CIO Parks and Resorts

Vad tyckte våra gäster?

”

Det är otroligt roligt att se att hotellen, Furuvi Havshotell och Vildmarkshotellet, fått så fina betyg av våra gäster. Det visar på att vi trots utmaningarna detta coronaår har kunnat ge våra gäster både fantastiska och säkra upplevelser. Att Kolmården och Furuvi har lägre gästnöjdhet än tidigare år kan helt härledas till det begränsade utbudet vi haft i parkerna i år. Våra gäster saknade attraktionerna i Bamses Värld, våra stora djurvisningar, våra tivoliområden och barnföreställningar, något som vi inte kunde erbjuda på grund av coronarestriktionerna.”

JOANNA HAMMAR
Marknadsdirektör

ANDELEN NÖJDA GÄSTER 2019:
Furuvi Havshotell 95 %
Vildmarkshotellet 88 %
Kolmården 96 %
Furuvi 89 %

KOLMÅRDEN

2020 blev året då Kolmården Foundation slog rekord i insamlade medel, det blev stor babylycka då flera hotade arter fick tillökning och hållbarhetsarbetet tog stora kliv framåt med den nya energisnåla verkstaden. Samtidigt präglades verksamheten av den pågående pandemin och 70 tjänster försvann på Kolmården och Vildmarkshotellet.

Till skillnad från Gröna Lund och Skara Sommarland är inte djurparker tillståndspliktiga enligt ordningslagen och omfattas därför inte av de restriktioner gällande folksamlingar som regeringen införde för allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Detta gjorde att Kolmården kunde ha öppet 2020, med undantag för tivoliområdena. Istället hölls endast en attraktion, Wildfire, igång med begränsat antal åkande samtidigt.

Säkerhetstänkandet var rigoröst för gäster, djur och medarbetare och flera åtgärder infördes för att minimera risken för smittspridning. Den viktigaste åtgärden var att begränsa antalet gäster i parken. Ett vanligt år tar Kolmården emot cirka 700 000 besökare, medan man i år landade på drygt hälften; 450 000. För att sprida ut gästerna över dagen infördes även tidsbokning i entrén och en extra entré öppnades för att minska trängseln.

– 2020 har onekligen varit ett tufft år och vi har tappat otroligt mycket intäkter. Men säkerheten är alltid vår prio ett och det har varit självklart att vidta alla nödvändiga åtgärder för att minimera smittspridningen, säger Kolmårdens vd Christine Karmfalk.

Under sommaren var parken igång med full bemanning, men för att möta de minskade intäkterna tvingades Kolmården att säga upp 70 av 202 tjänster. Vissa av tjänsterna var vakanta och andra delades, vilket innebar att vissa medarbetare har kunnat arbeta kvar men med lägre tjänstgöringsgrad. Trots det var det fortfarande många medarbetare som tvingades lämna Kolmården under hösten.

– Det här har varit den största utmaningen i hela mitt yrkesliv, det suger musten ur en att säga hej då till kollegor som man verkligen tycker om och vill ha kvar, säger Christine Karmfalk.

”Det har varit självklart att vidta alla nödvändiga åtgärder för att minimera smittspridningen.”

► Mitt i allt det jobbiga har Kolmården även haft många saker att glädjas åt under året. Fem nya utrotningshotade arter har flyttat in i parken, däribland världens största örn, jättehavsörnen, som har upp till 2,5 meter i vingspann. Örnarna Igor och Ilya kommer från Ryssland och är en del i bevarandearbetet för att rädda arten som är starkt hotad. Och de är inte parkens enda tillskott. I mars födde den asiatiska elefanthonan Bua en liten elefantkalv som fick namnet Prince, den andra asiatiska elefantkalven någonsin att födas i Sverige. Eftersom arten är starkt hotad till följd av tjuvjakt och skogsskövling, är Prince viktig för bevarandearbetet och artens överlevnad. I september blev gorillorna Enzo och Kiburi föräldrar till den lilla gorillahonan Kione, den första gorillahonan att födas i Sverige. Även gorillorna är hotade till följd av tjuvjakt, skogsskövling och krig i deras naturliga habitat. Årets sista tillökning blev noshörningskalven Amadi som föddes i november av mamma Imfolozi. Trubbnoshörningen lever på Afrikas savann där den glädjande nog har ökat i antal under de senaste fem åren.

– Varje individ är viktig för att dessa olika arter ska ha en chans att överleva. Ungarna är också en stor glädje för djurgrupperna här på Kolmården. Gorillor har till exempel väldigt starka familjeband och hela gruppen är involverad i lilla Kiones utveckling, säger Kolmårdens djurchef Linda Berggren.

”Varje individ är viktig för att dessa olika arter ska ha en chans att överleva.”

För att förbättra djurens chanser i det vilda stödjer Kolmården Foundation flera olika bevarandeprojekt runtom i världen. I Nigeria finns organisationen Wildlife Conservation Society Nigeria som arbetar för att rädda Cross River-gorillor och schimpanser. Kolmården Foundations stöd går till fordon, drivmedel, kläder och lön för de parkvakter som bland annat arbetar med att ta ner snaror som har satts upp av tjuvjägare. Under 2020 har man kunnat plocka ner fler snaror än vanligt. Det är positivt att man har förhindrat att djur har fastnat, men också ett oroande tecken på att det finns fler snaror än vanligt. Inom detta och flera andra projekt som Kolmården stöttar är parkvakterna kvinnor. Arbetet ger dem en viktig möjlighet att försörja sig själva och sina familjer, vilket blir en win-win för både djuren och samhället. 2019 skänktes ca 400 000 kronor till olika projekt, men tack vare rekordbelopp i donationer till Kolmården Foundation kan Kolmården i år skänka drygt 700 000 kr till olika bevarandeprojekt. Detta bland annat tack vare ett nytt samarbete med Realgymnasiet och Kolmårdens årskorts-innehavare. Årskortsköparna 2020 blev kompenserade för att de inte kunde utnyttja sitt årskort i samma utsträckning som ett vanligt år pga coronanpassningarna. De kunde då

välja mellan att få pengarna själva eller att skänka dem till Kolmården Foundation.

– Vi blev fantastiskt glada över att så många valde att skänka sina pengar till Kolmården Foundation, det gör verkligen stor skillnad för djuren även utanför parken. Med dessa pengar kommer vi bland annat att stödja en organisation i Brasilien där regnskogarna och dess djur drabbats svårt av omfattande bränder i år, säger Ted Waleij Slight, zoolog och verksamhetsansvarig för Kolmården Foundation.

På Vildmarkshotellet försvann alla konferensbokningar i stort sett över en natt och från att vara fullbokade stod hotellet med tomma lokaler. Men i samband med att parken öppnade ökade också antalet hotellgäster och genom omfattande smittskyddsåtgärder har både hotell, restaurang och bad kunnat hålla öppet på ett anpassat sätt. Antalet bokningsbara rum har begränsats och i den mån vädret har tillåtit har incheckningen flyttat utomhus. I restaurangen har man bland annat ökat avstånden mellan sällskapen och till större del serverat maten à la carte. I badet har gästerna fått boka en specifik tid, vilket har minskat trängsel och spridit ut besöken under dagen. Detta har visat sig vara en väldigt lyckad åtgärd.

– Gästerna har verkligen uppskattat att de vet vilken tid som är deras och att det har

varit färre människor i badet, så att inte alla går till spaavdelningen samtidigt, säger Jeanette Sandberg, affärsområdeschef Hotell & Gäst.

Varje år byggs det mycket inom hela koncernen, såväl nybyggen som renoveringar. Koncernen har stora parker med många fastigheter som ofta är äldre och inte byggda eller förvaltade på ett hållbart sätt. Här har vi en utmaning att både tidsmässigt och resursmässigt komma i land med att hållbarhetsanpassa alla fastigheter. Detta är ett arbete som fortgår och som är långsiktigt. Det finns även en utmaning i att nybyggen ofta beslutas om och utförs med korta ledtider från en säsong till en annan, vilket inte alltid är gynnsamt ur ett hållbarhetsperspektiv. Men ett projekt vi är extra stolta över är Kolmårdens nya verkstad, som färdigställdes under 2020.

Den tekniska verkstaden ska inrymma alla funktioner som tidigare varit utspridda i parken. Tanken är att kunna effektivisera arbetet genom att samla allt under ett tak samt minimera klimatavtrycket både genom materialval och energieffektivisering. Hela verkstaden är därför närvarostyrd, vilket innebär att allt från lampor till ventilation är rörelse-

► aktiverad och går endast igång när någon är där. Maskiner och uttag är styrda med timer och byggnaden värms upp med vattenburen bergvärme, allt för att vara så resurseffektivt som möjligt. Ytterligare ett steg i Kolmårdens hållbarhetsarbete har varit att se över Kolmårdens interna transporter. Under året har Kolmården följt Furuviiks exempel och gått över till 100 % RME och HVO diesel. Dessutom har man bytt ut flera fossildrivna fordon och istället köpt in fyra nya eldrivna golfbilar.

– Det är både bättre för miljön och gör det enklare för oss att ta oss runt i parken även när den är öppen för besökare, säger Jimmy Persson, Kolmårdens tekniska chef.

2020 avslutades med de två mycket uppskattade inslagen Halloween och Sagojul. Genom att ha öppet fler dagar än tidigare lyckades man med bibehållen coronanpassning slå publikrekord vid båda tillfällena.

– Suget efter roliga och säkra aktiviteter med familjen under detta märkliga år har varit enormt och vi har haft många besökare som hört av sig och tackat för att vi har haft öppet, säger Christine Karmfalk.

Inför 2021 kommer Kolmården Foundation att utvidga sitt bevarandearbete och stödja projekt i Sydamerika som syftar till att skydda tapiren i Brasilien och soldataror i Mexiko. Parken kommer också att ge hem åt flera utrotningshotade arter, däribland den rödhalsade strutsen. När det kommer till gästerna så förbereder sig parken på ett år med fortsatta pandemianpassningar, men hoppas på att kunna öppna sina föreställningar med begränsad publik. Den nya delfinföreställningen Hope skulle ha haft premiär 2020, men då delfinariet inte har kunnat hålla öppet pga restriktionerna, har premiären blivit framflyttad till säsongen 2021.

– Hope tar oss med på en resa över jorden och skapar hopp och engagemang för världens djur. Den är ett viktigt inlägg i samhällsdebatten och vi längtar till den dagen då vi kan visa den för våra gäster, säger Christine Karmfalk.

CHRISTINE KARMFALK
VD Kolmården

Kolmården stödjer följande projekt:

- **Red Panda Network** skyddar och bevarar den röda pandan och dess habitat i Nepal.
- **The Lowland Tapir Conservation Initiative** skyddar tapirer och dess habitat i Brasilien som bland annat blivit hårt utsatta av skogsbränder.
- **Phoenix Fund** skyddar och bevarar amurtigrar i Ryssland.
- **Snow Leopard Trust** skyddar och bevarar snöleoparderna i Mongoliet.
- **Marwell Wildlife** skyddar och bevarar grevyzebror i Kenya.
- **Project Ngulia** skyddar och bevarar spetsnoshörningar i Kenya.
- **Wildlife Conservation Society Nigeria** skyddar och bevarar Cross River-gorillan samt Nigeria-Kamerun-schimpanser i Nigeria.
- **Mabula Project** skyddar och bevarar marknashornsfåglar i Sydafrika.
- **Soldatar** jobbar med bevarandearbete och skogsplantering i Mexiko.
- **BirdsRussia** jobbar med bevarande och forskning kring jättehavsörnar.

År 2020 skänkte
Kolmården Foundation totalt
740 000 kr (2019: 400 000 kr)
till bevarandeprojekt.

Att göra mat-rätt

Maten är det som skapar störst klimatavtryck i alla Parks and Resorts parker. Därför får ingenting lämnas åt slummen när vi väljer råvaror som ska mätta våra dryga 3 miljoner gäster.

Vi lever och arbetar enligt devisen "vi gör hellre rätt än lätt" när vi fattar beslut. I mer komplexa frågor som användningen av palmolja, minskad köttkonsumtion och råvarors ursprung, krävs det att vi verkligen sätter oss in i de olika frågorna på djupet. Att bojkotta exempelvis palmoljan kanske kan kännas som det lättaste alternativet när det kommer alarmerande rapporter om regnskog som skövlas för att ge plats åt palmodlingar. Men när vi tog principbeslutet om att inte bojkotta, utan istället köpa in certifierad palmolja, gjorde vi det i samråd med WWF. De avråder från bojkott och uppmanar istället konsumenter och företag att handla RSPO-certifierad palmolja för att tvinga marknaden att ställa om till en mer hållbar palmoljeproduktion. RSPO-certifieringen innebär att palmoljan kommer från långsiktigt hållbara plantage som uppfyller hårda krav på både social och ekologisk hållbarhet. Det innebär alltså att plantagen inte är anlagda på nybruten mark som har orsakat skövling av den livsviktiga regnskogen, samt att personalen som jobbar på plantagen har goda arbetsvillkor.

2020 belönades vi med "Årets hållbarhetsinsats 2019" för initiativet UpCycle Challenge.

► Alla inköp av råvaror bygger på aktiva beslut utifrån Parks and Resorts inköspolicy, där kvalitet och hållbarhet är viktiga faktorer vid val av leverantörer och produkter. Mjölk, grädde, sockervadd, pizzabottnar och hela pannkaksmenyer är exempel på vårt stora volymutbud av ekologiska varor.

Även det koncernövergripande arbetet med omställningen till mer gröna matalternativ fortsätter. Bland annat genom att öka de vegetariska alternativen och även presentera dessa tydligare i menyer och på menyskyltar för våra gäster.

Sedan många år tillbaka köper Parks and Resorts enbart in fågel och griskött från svenska gårdar. Det innebär fler positiva effekter. Bland annat att vi kan stötta våra svenska lantbrukare och bidra till ett Sverige som kan självhushålla med råvaror. Sverige har bland de bästa djurskyddslagarna i världen och kött som kommer från Sverige innebär också minskade transporter. I de fall där vi köper in kött från utlandet, till exempel vissa styckdetaljer av nötkött, väljer vi leverantörer utifrån noga utarbetade kriterier. Produktionen ska ha tagit hänsyn till djurens naturliga behov, djuren ska i första hand vara gräsuppfödda och produktionen får inte ha använt antibiotika i förebyggande syfte.

När vi väl köpt in råvarorna och tillagat dem, är det sedan av största vikt att ta vara på så mycket av resurserna vi kan. Därför startades projektet "Upcycle Challenge" - ett projekt för att öka medvetenheten och höja kompetensen i köken för att minska matsvinnet. Projektet inleddes med en utbildningsdag för alla koncernens kockar tillsammans med Paul Svensson (en mästare på att minimera matsvinn) och följdes upp med en intern tävling där den som minskat mest på matsvinnet vann ett pris.

- Vi ville inte komma med pekpinna och förbud, vi ville motivera. Idag jobbar våra kockar självmant med att dela överblivna råvaror med varandra och komma på egna kreativa lösningar. Det känns som att vi är på rätt väg, säger Carin Broryd, hållbarhetschef på Parks and Resorts.

Alla våra parker mäter dagligen sitt svinn både i restauranger och matkiosker. Målet är att minska matsvinnet så mycket som möjligt och under 2021 ska vi inte bara få en totalsiffra över svinn. Vi ska också kunna se i detalj vilken typ av mat det är som genererar mest svinn och göra justeringar på en gång ute i matkioskerna.

Har du lagt märke till att vi har MSC-märkning på våra menyer? Certifieringen innebär att all vildfångad fisk och alla skal-djur som våra parker serverar är fiskade ur hållbara bestånd.

Vildmarkshotellet på Kolmården är Svanen-märkt, inklusive restauranger och konferensanläggningar.

Green Key

Parks and Resorts boenden, campingar och möteslokaler är miljömärkta genom Green Key-certifieringen. Green Key är den ledande internationella miljömärkningen för anläggningar inom besöksnäringen och bedömer bland annat den direkta miljöpåverkan genom energianvändning och vattenförbrukning.

SKARA SOMMARLAND

”Antingen blir man knäckt av en kris eller så kommer man starkare ur den.”

Att Skara Sommarland inte fick tillstånd att öppna under säsongen 2020 drabbade inte bara parken hårt, utan även hela regionen. Cirka 550 ungdomar förlorade sina sommarjobb och beläggningen på vissa hotell i närheten av parken har varit nere på 30 procent jämfört med en vanlig sommar. Andra har varit tvungna att stänga.

Parken är stängd och Skara Sommarlands vd Janne Nilsson sitter på en truck och håller på att flytta undan en korvvagn för förvaring.

– Vi är bara halv styrka kvar nu, så vi tio tillsvidareanställda som är kvar hjälps åt med allt som behöver göras, säger Janne Nilsson.

Inför säsongen 2020 hade Skara Sommarland laddat upp med den stora nyheten Snake, en hissnande attraktion för den riktigt modige. Vattenleksparken Lagunen för de minsta besökarna hade fått sig en ordentlig upprustning och 550 säsongsmedarbetare från närområdet var anställda och stod redo. När rapporteringen om Corona ökade och det stod klart att smittan även hade kommit till Sverige, ställde

parken genast om och började planera åtgärder för att undvika köer och trängsel i parken. Men eftersom Skara Sommarland bedöms som en nöjespark med tivolinöjen är den tillståndspliktig enligt ordningslagen, till skillnad från andra äventyrsbad eller temaparker. När restriktionerna kring antalet personer på offentliga tillställningar infördes, gällde detta alltså även Skara Sommarland. Samtidigt som parken förbereddes för öppning, ansökte man om tillstånd hos polisen att bryta upp parken i en nöjesparksdel och en baddel - som då skulle kunna hålla öppet. Men i slutet av april kom avslaget och oron började gro. Parken behöver tre veckor på sig att fylla bassänger och göra de sista inspektionerna innan öppning. Med en redan kort säsong är marginalerna små.

– Vår förhoppning var att regeringen skulle utfärda ett undantag från 50-personersregeln, eftersom vi är en 400 000 kvadratmeter stor utomhuspark med högt säkerhetstänk och tydliga åtgärder för att minska risken för smittspridning, säger Janne Nilsson.

Det lokala engagemanget var större än någonsin och intresset från pressen var stort. Skara Sommarland är en stor arbetsgivare för regionens ungdomar och lockar en vanlig sommar runt 300 000 besökare. Det innebär ökad försäljning i regionens affärer och utgör lejonparten av de hotellnätter som säljs under sommaren. Men när regeringen fortfarande inte hade kommit med något besked i mitten på juni, hade man inget annat val än att inse säsongen förlorad.

– Det kändes fruktansvärt att en vecka in i säsongspersonalens anställning behöva meddela dem att de nu inte längre hade något sommarjobb. Att i samma veva behöva säga upp nära hälften av mina kollegor som jag jobbat tillsammans med i många år, var otroligt jobbigt, säger Janne Nilsson.

Flera hotell i regionen har varit tvungna att stänga och de som ändå har haft öppet har haft mindre än 30 procents beläggning jämfört med en vanlig sommar. Janne Nilsson och många med honom ser en direkt koppling mellan de uteblivna turisterna och ett stängt Skara Sommarland. Men mitt i krisen finns också små ljusglimtar.

– Människor har slutit samman kring Skara Sommarland på ett sätt som vi aldrig har sett tidigare och jag upplever att vi har hanterat uppsägningar och svåra beslut på ett respektfullt och värdigt vis. Det interna stödet har varit fantastiskt. Antingen blir man knäckt av en kris eller så kommer man starkare ur den och jag tror att vi i koncernen kommer ha en starkare sammanhållning när det här är över, säger Janne Nilsson.

Vad som händer 2021 är svårt att svara på. Däremot finns redan nya digitala lösningar på plats för att undvika trängsel och köbildning och parken är redo att ta emot gäster på ett omsorgsfullt sätt. Attraktionen Snake och den nyrustade Lagunen står redo för revansch och för att bli årets nyhet 2021 istället.

JANNE NILSSON
VD Skara Sommarland

Snake

Att öppna en smittsäkrad park

Säkerhet är Parks and Resorts viktigaste värdeord. Säkerheten för våra gäster, medarbetare och djur är något som alltid kommer högst upp på agendan. I år fick vi, liksom övriga samhället, en ny utmaning att tackla, nämligen smittsäkerhet. Kolmården, som var först med att öppna för säsongen, gick i täten för att anpassa parken efter de nya förutsättningarna – och det var ingen enkel uppgift.

– Vi jobbade stenhårt och fokuserat från dag ett med att skapa förutsättningar för att hålla öppet på ett säkert sätt. Det som kanske varit mest påfrestande är att det under en period konstant kom nya beslut, restriktioner och riktlinjer som vi behövde anpassa oss till, ofta inom loppet av bara någon dag. Det ställde höga krav på alla medarbetare, som verkligen har gett sitt allt för att få vår verksamhet att fungera, säger Jonas Wickberg, säkerhetsansvarig på Kolmården.

Att införa nya rutiner för distanshållning både i parken och på Vildmarkshotellet var en av utmaningarna inledningsvis. Vi upprättade så väl nya skyltningar, som avspärningar, handdesinfektionsstationer, avståndsmarkeringar och alla medarbetare i parken ikläddes västar med budskapet "Håll avstånd". Men det visade sig att den största utmaningen skulle bli att få gästerna att följa de nya riktlinjerna. För att få en överblick över hur gästerna rörde sig och var trånga passager uppstod använde vi stundtals drönare som flög över parken. Då kunde vi snabbt sätta in åtgärder där det behövdes. Under säsongen infördes även trängselvärdar då vi såg ett behov av att påminna gästerna om att hålla avstånd och säkerställa att alla följde reglerna. Rollen som trängselvärd var helt ny, med alla utmaningar som det medför. Vi lärde oss mycket och snabbt och alla som jobbade var med och formade och utvecklade tjänsten under

säsongen. Även om vi vid ett fåtal tillfällen fick avvisa gäster som inte ville följa våra regler, var majoriteten positiva och tacksamma för att vi påminde om riktlinjerna.

– Under säsongen har andra verksamheter, bland annat SkiStar, kontaktat oss för att dra lärdomar och ta del av hur vi jobbade med coronaanpassningar på olika sätt. Vi har även fått väldigt positiv feedback från representanter från Norrköpings kommun som kontrollerat hur vi anpassat verksamheten. Jag är väldigt stolt över alla våra medarbetare och inför nästa säsong har vi en stor fördel i att vi redan klarat av att hålla öppet en hel säsong på ett säkert sätt för gäster, medarbetare och djur, säger Jonas Wickberg.

"Vi jobbade stenhårt och fokuserat från dag ett."

JONAS WICKBERG
Säkerhetsansvarig Kolmården

En av de största utmaningarna när det kommer till vårt miljöarbete är något som borde vara enkelt – nämligen källsorteringen. Även om man som konsument är duktig på att sortera soporna hemma, har det visat sig svårare än vi trott att hitta ett enkelt och lätthanterligt system som våra gäster både förstår och följer när de besöker våra parker. Utmaningen ligger både i att förändra gästens beteende men också att tillhandahålla tydlig information och bra sorteringskärl som fungerar i praktiken.

I vanliga fall brukar vi använda ett lyckat projekt i en park och applicera det i alla parker. Men just källsortering är svårt att ta ett koncernövergripande grepp på, eftersom våra parker har så olika förutsättningar. Kolmården och Furuvik har större naturytor där man behöver placera ut kärl över ett geografiskt större område. Skara Sommarland har både blöta badgäster, stort antal gäster med medhavd matsäck och tivolibesökare. Gröna Lund har ofta många gäster under en begränsad tid, exempelvis under en konsert, där det finns stora utmaningar i att ta hand om gästernas skräp.

Sakta men säkert sker dock förbättringar. På Gröna Lund ställer man de olika fraktionskärlen i anslutning till varandra så att gästen inte ska behöva leta och på Skara Sommarland har man tagit fram en ny sorteringspåse för campingen, som delas ut gratis till alla gäster när de checkar in. Kolmården fortsätter med sina lyckade "sorteringsväggar", där gästen slänger sitt skräp på ena sidan i olika uppmärskade fraktioner och våra medarbetare byter kärl, eftersorterar sådant som hamnat fel och tar hand om skräpet på andra sidan där inga gäster rör sig. Modellen med just sorteringsvägg är något vi applicerar i alla parker där det finns utrymme.

furu vik

Under 2020 fick Furuvik en ny vd och djurparken fick ett nytt gibbonhus. Parken haltade sig igenom säsongen då delar av Furuviks verksamhet var försedda med näringsförbud. Men det stoppade inte besökarna från att få en härlig upplevelse bland primater, djur och vattenrutschkanor.

Furuviks nya vd Sandra Wilke har jobbat inom Parks and Resorts sedan 2002. Hon kommer senast från posten som affärsområdeschef på Gröna Lund och var dessförinnan platschef på Aquaria. När hon i våras tillträdde som vd på Furuvik var det med en stark kärlek till parken och stora visioner.

– Jag har alltid tyckt väldigt mycket om Furuvik och brukar planera in flera besök med familjen varje sommar. Det känns fantastiskt att nu få vara med och utveckla parken i alla dess delar, från upplevelsen i badet och bland attraktionerna till bevarandearbetet i vår djurparksdel, säger Sandra Wilke.

Men att tillträda som ny vd mitt under rådande pandemi var ingen mjukstart. Vad som spåddes bli ytterligare ett rekordår med den nya familjeattraktionen Draken och en fullspäckad konsertsommar, blev istället en delvis öppen park med restriktioner som förändrades, ibland från vecka till vecka. Eftersom Furuviks olika delar bedöms olika, är det endast nöjesparksdelen med sina attraktioner och spel som är tillståndspliktig enligt ordningslagen och alltså berördes av regeringens restriktioner med max 50 personer. Osäkerheten kring hur säsongen skulle bli, ledde till att Furuvik var tvungna att säga upp de 450 säsongsanställda som redan erbjudits tjänster. När läget klarnade kunde cirka 150 personer återanställas, en tredjedel av den normala styrkan. Även bland de tillsvidareanställda var flera medarbetare tvungna att sluta. En tredjedel av de fasta tjänsterna

på Furuvik, Havshotellet och Havskrogen var tvungna att sägas upp. Eftersom alla konferensbokningar i stort sett försvann i mars från en dag till en annan, beslutade ledningen tidigt under sommaren att stänga Furuvik Havshotell helt från oktober till april 2021.

– Organisationsförändringar är en del av jobbet som vd, men det känns hemskt att under dessa omständigheter behöva säga upp medarbetare med stor kompetens och stora furuvikshjärtan, säger Sandra Wilke.

När parken öppnade 16 maj hade flera åtgärder vidtagits för att undvika folksamlingar och minska risken för smittspridning. För att säkerställa att antalet besökare inte översteg maxtaket och för att minska köbildning vid biljetluckorna, såldes alla biljetterna online och var låsta till ett specifikt datum. För att undvika trängsel på väg in i parken, infördes även olika ankomsttider så att alla sällskap fick ett tids-
spann när de skulle anlända. Ett liknande system infördes

också i äventyrsbadet där besökarna i förväg fick boka in ett badpass. Ytterligare åtgärder som infördes var att parken blev helt kontantfri och att matbeställningar gick att genomföra via mobilen i en app istället för över disk.

– Vi gjorde en otroligt snabb omställning för att minimera risken för smittspridning och vi gjorde det med bravur, säger Sandra Wilke.

På djursidan byggde Furuvi i år ett nytt hus för sina vitkindade gibbons, en av de hotade arter som har sin hemvist i parken. Det bambubeklädda gibbonhuset i två våningar tornar nu upp sig på en tidigare oanvänd yta. Och när gibbonaporna flyttade in, fick även parkens orangutanger mer plats att bre ut sig på.

– Det känns jätteroligt att de får ha sina egna öar nu, men att de fortfarande kan titta på varandra. Den nya miljön har också varit väldigt uppskattad av våra besökare, säger Furuviks djurchef Natalie Magnusson.

Just detta med miljöer och helhetsupplevelser var någonting som Natalie Magnusson tog med sig från den studieresa som koncernen gjorde i januari. Resan gick till Orlando och en av de parker som besöktes var Disney's park Animal Kingdom.

– Att kliva in där var som att kliva in i en helt ny magisk värld och jag kände bara "wow!". Jag och mina kollegor kom tillbaka med massor av idéer om hur vi kan utveckla Furuvik både när det kommer till miljöer och djurupplevelser, för att kunna inspirera våra besökare till ett livslångt engagemang för djur och natur, säger Natalie Magnusson.

Utbildning, bevarande och forskning är Furuviks allra viktigaste uppdrag. När Sandra Wilke ser framåt står kommunikationen kring detta högt upp på agendan.

– Vi gör redan så många bra och viktiga saker, men vi måste bli bättre på att informera och berätta om dem för våra besökare och omvärlden. Samtidigt vill vi hela tiden utvecklas i vårt uppdrag och där kan vi ta stor hjälp och lära oss av Kolmården, säger Sandra Wilke.

Inför sommaren 2021, när man förhoppningsvis kommer kunna öppna hela parken igen, återgår man också med full kraft till samarbetet med välgörenhetsorganisationen Min Stora Dag. Det fleråriga samarbetet innebär att svårt

sjuka barn får bjuda med sig sina familjer på en så kallad "Stor Dag", till någon av Parks and Resorts parker. Här får vi chansen att bjuda på mat, djurmöten, karuseller och ett sant VIP-bemötande under hela dagen. Allt för att de ska kunna glömma sjukdomen och den tuffa kampen i vardagen för en stund.

– Det är så många barn som önskar sig besök i era parker som en del i sin Stora Dag och därför betyder det fina samarbetet med Parks and Resorts jättemycket, både för oss och för barnen. I en vardag som annars präglas starkt av sjukhusbesök och oro, blir en glädjefylld paus som till exempel en Stor Dag tillsammans med familjen på Furuvik ett otroligt viktig och uppskattat minne, säger Jennifer McShane, generalsekreterare för Min Stora Dag.

Eftersom många barn i Min Stora Dags målgrupp är infektionskänsliga och befinner sig i en riskgrupp, kunde endast drygt 100 av de ursprungliga 2 000 planerade dagarna hos Parks and Resorts genomföras under 2020. Men samarbetet fortsätter och förhoppningen är att förutsättningarna ska se bättre ut nästa sommar.

Med reservation för att ingen vet hur coronapandemin utvecklar sig, planeras sommaren 2021 för fullt på Furuvik. Tanken är att både parken, Havshotellet och Havskrogen ska öppna igen till försommaren. Förhoppningen är att Furuvik då även ska få öppna sin nöjesparksdel, där förra årets nya berg- och dalbana Draken står redo att ta med hela familjen på en flygande åktur.

SANDRA WILKE
VD Furuvik

Furuvik stödjer följande projekt:

- **Red Ruffed Lemur Reintroduction Project** arbetar för att introducera den röda varin i ett skyddat område på Madagaskar.
- **Which Fish** är en internationell kampanj som drivs av bland annat EAZA. Kampanjen syftar till att belysa problematiken kring ohållbart fiske och vad vi kan göra för att rädda våra hav.
- **Proyecto Tití** är ett bevarandeprojekt i nordvästra Colombia för bomullshuvudtamariner, där man bland annat arbetar för att rädda skogsområden och utbilda lokalbefolkningen i vikten av bevarandearbete.
- **Wild Chimpanzee Foundation** är ett bevarandeprojekt för schimpanser, där lokalbefolkningen utbildas för att arbeta i projektet.
- **Sumatran Orangutan Conservation Project** är ett projekt som aktivt skapar nya och självförsörjande vilda populationer av orangutanger i världen.
- **International Iguana Foundation** arbetar med att sprida information om leguaner, rädda habitat och stödja olika projekt för att främja populationerna av leguaner runt om i världen.
- **Let it Grow** är en internationell kampanj som drivs av bland andra EAZA och som syftar till att öka kunskapen om biologisk mångfald och belysa allt positivt vi får i utbyte mot att erbjuda vilda djur och växter livsrum i såväl städer som på landsbygden.

Anti-korruption

I ambitionen att leverera upplevelser i världsklass ingår att agera på ett trovärdigt, korrekt och schysst sätt i alla sammanhang.

Vi arbetar ständigt med att säkerställa att vi motverkar alla former av oegentligheter, både avsiktliga och oavsiktliga. Parks and Resorts har ett brett kontaktnät av leverantörer och samarbetspartners av olika slag. Vissa har vi affärsrelationer med idag, andra vill etablera en affärsrelation med oss i framtiden. För många är det värdefullt att bli leverantör till oss med vår flora av starka varumärken, och en viktig affärsprincip är att vi i våra roller som inköpare och medarbetare inte utnyttjar eller blir utnyttjade. Ett professionellt uppträdande är avgörande för ett trovärdigt företag.

Vi stödjer och förbinder oss att verka i enlighet med Global Compacts tio principer som mänskliga rättigheter, arbetsrätt, miljö och antikorrupion som baseras på FN:s Allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, ILO:s deklaration om miljö och utveckling och FN:s konvention om korrupion.

Djurambulansen

Kolmårdens veterinärer och djurvårdare får varje år samtal från allmänheten om vilda djur som hittats skadade. Det handlar ofta om olika fåglar och smådjur, som många gånger är så pass illa därnå att de inte går att rädda. Men glädjande nog lyckas man ibland också vårda och rehabilitera djuren. Under 2020 tog man emot 20 skadade djur, varav 10 kunde släppas ut i naturen igen efter vård och vila. Bland annat rehabiliterades tre igelkottar, en sparvhök, en berguv och två kattugglor.

I februari skickades Kolmårdens veterinär, Louise Guevara, på kurs i USA för att lära sig mer om hur man tar hand om och räddar djur som skadats i naturen. Kursen skedde i KfV:s regi, Katastrofhjälp – Fåglar och Vilt, där Louise också ska bli kursledare så fort situationen med pandemin tillåter.

Forskning pågår

De viktigaste uppdragen våra djurparker har är bevarande, utbildning och forskning. Furuvik och Kolmården bidrar till olika forskningsprojekt som bland annat ger forskare unika möjligheter att studera djur på ett sätt som inte är möjligt i det vilda. Följande forskningsprojekt bedrevs under 2020:

Ngulia är ett flerårigt forskningssamarbete med sensorinformatikforskare på Linköpings universitet. I projektet utvecklas nya tekniska metoder för att hjälpa parkvakter i Kenya i kampen mot tjuvjakt på noshörningar. Bland annat testar man hur man kan spåra och detektera noshörningarna med hjälp av bluetooth-sändare. Kolmården fungerar som testarena för de nya tekniska lösningarna, så att de kan utvärderas under kontrollerade förhållanden innan de implementeras i Kenya.

Project Toninha är ett flerårigt brasilianskt projekt som syftar till att kartlägga utbredningen av Franciscanadelfiner (som lokalt kallas toninha), en utrotningshotad kustlevande delfinart. Liksom tumlarna i våra farvatten hotas de av bifångst i fiskeredskep och projektet testar därför även samma slags pinger som tagits fram för tumlare. Kolmårdens forskningschef leder en doktorand i projektet.

Samba är ett projekt som studerar rötterna till mänsklig musikalitet i människoapors rytmiska beteenden och uppfattning av rytmiska fenomen. Under 2020 har det pågått analys av observationsstudier av spontana rytmiska beteenden hos schimpanser på bland annat Furuvik och Kolmården.

"The Whistle Caller" är ett forskningsprojekt som påbörjades under 2020 med en mastersstudent från Linköpings universitet. Projektet undersöker om och hur man kan använda delfinernas signaturvisningar som individuella inkallningssignaler för Kolmårdens delfiner.

Indah-projektet studerar sumatraorangutangens kognitiva och sociala utveckling under de första två levnadsåren, där forskare vid Lunds universitet gjort observationer på Furuviks orangutangunge Indah.

Kolmården samarbetar sedan flera år tillbaka med Lantbruksuniversitetet (SLU Aqua) för att ta fram en ny slags pinger (ljudskrämma) som utöver att den ska förhindra tumlare från att fastna i fiskenät, också ska göra det omöjligt för sälrar att använda den som matklocka. Sälrar utgör ett stort problem för det kustnära fisket, särskilt i Östersjön, pga att de åter upp fisken i näten och sliter sönder dem. En mastersstudent från Linköpings universitet gjorde sitt examensarbete inom detta projekt under 2019. Arbetet har omarbetats under 2020 för publicering i en vetenskaplig tidskrift.

Vårt avtryck

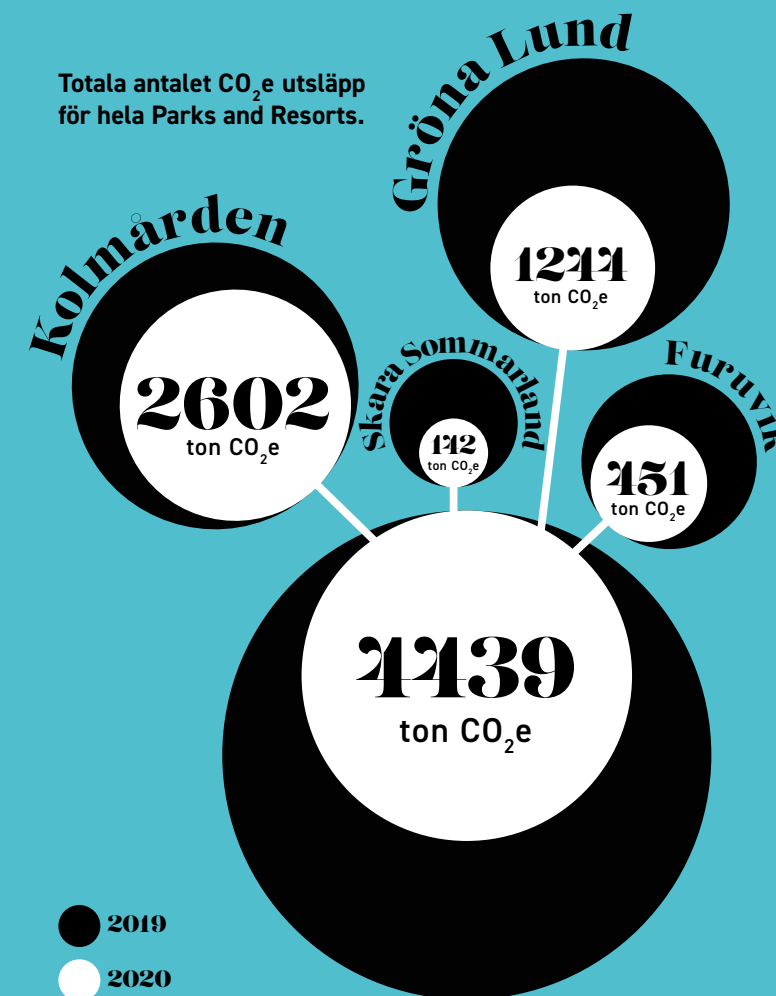
2016 påbörjade vi arbetet med att mäta vår klimatpåverkan eller rättare sagt våra koldioxidekvivalenter (CO₂e). CO₂e är ett mått på de utsläpp av växthusgaser som bidrar till global uppvärmning. Med mätningarna ville vi dels öka medvetenheten kring vår egen miljöpåverkan och få insikt om var våra verksamheter gör störst avtryck. På så vis kan vi också planera för rätt åtgärder för att minska vår klimatpåverkan på bästa sätt.

Kolmården var först ut med mätningar 2016 och efter det har de andra parkerna följt med en efter en. 2019 är vårt utgångsår, då alla parker mätte sitt avtryck. Vi kan se att vårt klimatavtryck är störst när det kommer till mat, då vi serverar och mättar över 3 miljoner gäster årligen. Det är därför vi lägger störst vikt vid just mat när vi sätter mål och genomför aktiviteter för att minska vårt avtryck. Här jobbar vi både med att välja rätt råvaror, minska matsvinn och guida våra gäster till hållbara matval.

En stor utsläppspost under 2020 var tjänsteresor, något som normalt ligger på väldigt låga nivåer inom vår koncern. Förklaringen är den studieresa som våra drygt 400 tillsvidareanställda gjorde i Orlando i början av 2020. De lärdomar som vi fick med oss från studieresan är ovärderliga och resor av det här slaget tillhör ovanligheterna.

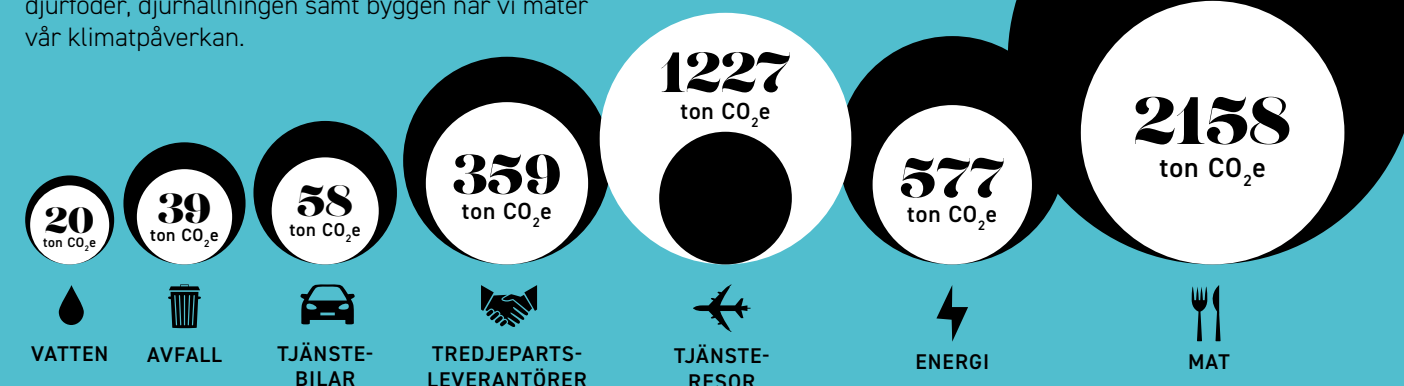
Våra mätningar grundar sig i både faktiska siffror och uppskattade beräkningar. Vi ser det här som en första uppskattning om vår miljöpåverkan och vi kommer att arbeta successivt för att utveckla kvaliteten i rapporteringen. I framtiden vill vi även få med bland annat djurfoder, djurhållningen samt byggen när vi mäter vår klimatpåverkan.

Totala antalet CO₂e utsläpp för hela Parks and Resorts.

● 2019
● 2020

Parks and Resorts gemensamma utsläpp 2020 fördelat per kategori jämfört med 2019.

Att lägga energi på det som ger effekt

2020 har varit ett avvikande år på flera sätt, även ur ett energiperspektiv. Det har dock gett oss en större insikt om hur stor vår egentliga baslast är, dvs hur vårt energianvändande ser ut utan en aktiv verksamhet. Gröna Lund och Skara Sommarland fick aldrig öppna sina parker, medan Kolmården och Furuvik haft öppet men med begränsat utbud. Jämfört med 2019 har Gröna Lund använt hälften så mycket energi och Skara Sommarland en tredjedel. Det är genom att effektivisera vår baslast av energianvändningen som vi kan göra störst skillnad och få störst effekt.

Sedan några år tillbaka använder vi systemet Insikt, ett internt system vi själva varit med att utveckla för att kunna styra och mäta bland annat temperaturer, energianvändning och vattenförbrukning i parkernas olika faciliteter. En ny teknik har testats med trådlös övervakning på Kolmården och Skara Sommarland, något som vi också planerar att installera i Furuvik och på Gröna Lund. Genom bättre övervakning av temperatur, energi och andra komponenter, kommer vi hitta fler områden där vi kan effektivisera och minska den baslast som krävs för att driva våra verksamheter.

Trots coronapandemin och genom att fokusera på att effektivisera, lyckades vi under 2020 hitta fler bra lösningar. Bland annat använde vi fjärrvärme som byggvärme istället för elvärmefläktar och dieselaggregat vid bygget av Gröna Lunds nya berg- och dalbana Monster. Vi har optimerat temperaturer och installerat en ny värmepump på Skara Sommarland och på Kolmården har vi renoverat pumpar och installerat ny ventilationsstyrning. De besparingar vi har kunnat uppskatta motsvarar ca 270 MWh.

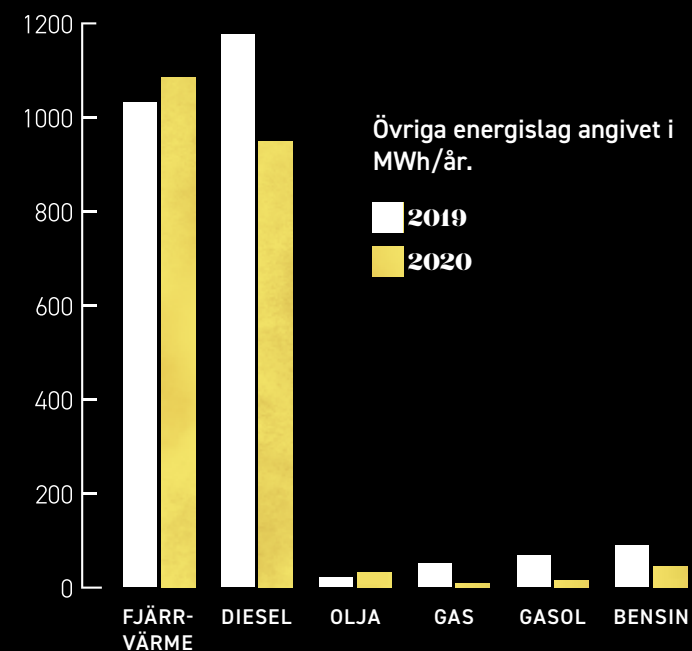
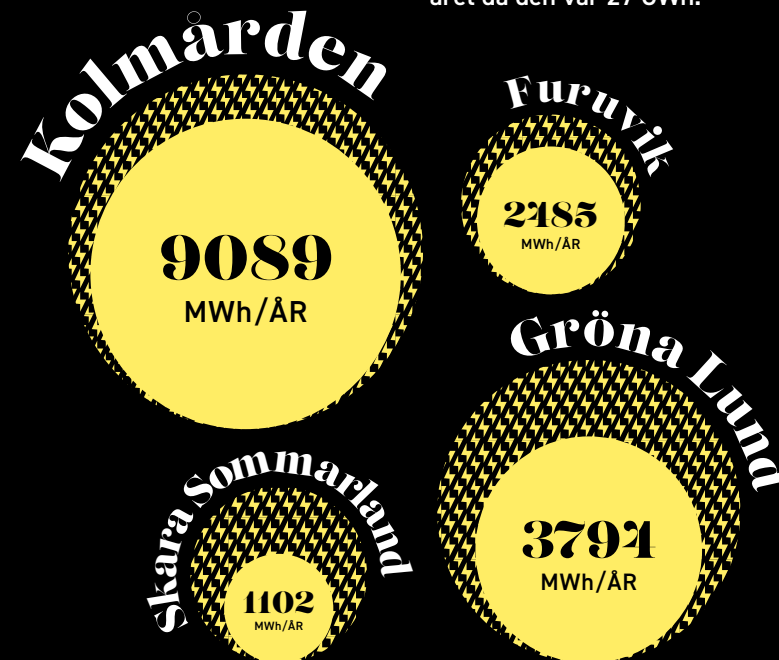
Vi har nu kommit ett steg närmare vår ambition att fram till 2025 göra energibesparingar motsvarande 25 procent av energianvändningen under 2017 och att bli klimatneutrala ur ett energiperspektiv.

Energianvändning 2020

⚡ Elförbrukning 2019
● Elförbrukning 2020

Den totala tillförda energin i våra parker var 19 GWh under 2020 jämfört med förra året då den var 27 GWh.

Laddat för laddstolpar

Fler och fler av Kolmårdens gäster kör elbil och efterfrågan att ladda sina bilar hos oss har ökat. Under 2020 utökades därför antalet laddstolpar på Vildmarkshotellets parkering från 4 stolpar till 6 stolpar och på Kolmårdens stora parkering tredubblades antalet laddstolpar från 4 till 12. Trots att Kolmården hade färre gäster under 2020 jämfört med 2019 (pga coronapandemin) ökade antalet laddade kilowattimmar till elbilar med över 100 %.

VI ELSKAR DET!

VI PRESENTERAR

Koncernledningen

JANNE NILSSON
VD Skara Sommarland

JAN ERIKSSON
CIO

IDA TROIVE
HR-chef

CHRISTINE KARMFALK
VD Kolmården

MATTIAS BANKER
Vice VD och ägare

MARCUS KARLSSON
CFO

JOHAN TIDSTRAND
Design- och konceptchef
samt ägare

ANNIKA TROSELIUS
Informationschef
(adjungerad)

EVA RUNDFELT
Kvalitetschef

JOANNA HAMMAR
Marknadsdirektör

CHRISTER FOGELMARCK
Koncernchef och VD

SANDRA WILKE
VD Furuviik

PIA SÖDERHORN
Vice VD

CARIN BRORYD
Inköps- och
hållbarhetschef

MAGNUS WIDELL
VD Gröna Lund

Mål & Ambitioner

Till följd av coronapandemin fick Gröna Lund och Skara Sommarland aldrig tillstånd att öppna sina parker 2020, medan Kolmården och Furuvik öppnade med begränsningar i utbudet. Med hänsyn till den rådande situationen har därför hållbarhetsarbetet inte kunnat fortlöpa som vanligt och våra måluppfyllnader för 2019 kan inte redovisas på ett korrekt sätt. Våra mål som sattes inför 2020 kommer vi ta med oss in i 2021, ett år där vi ser fram emot en ljusare tillvaro och ett fortsatt starkt engagemang kring alla våra hållbarhetsfrågor.

Område	Ambition	Mål 2021	SDG	
PERSONAL	Mångfald och jämställdhet	Parks and Resorts tar tydligt ställning mot all form av diskriminering och har en jämn könsbals på chefspositioner samt i ledningsgrupper och arbetar aktivt för att öka mångfald bland våra medarbetare.	Ökad mångfald på chefspositioner.	
			Kartlägga hur vi kan öka antalet medarbetare med fysisk funktionsvariation.	
	Hälsa och säkerhet	Parks and Resorts är en säker och hälsosam arbetsplats med låg sjukfrånvaro.	HIPO-index 80 Ledarskapsindex 80	
			Sänka sjukfrånvaron jämfört med referensår 2017: Tillsvidareanställda; 2,64 Säsongsanställda 6,31	
			Minska antalet arbetsskador jämfört med referensår 2019.	
Utbildning	Hållbarhet är en naturlig del av alla medarbetares arbete.	Stärka alla medarbetares kunskap om Parks and Resorts hållbarhetsarbete.		
LEVERANTÖRER		Egna revisioner genomförs hos leverantörer.	Uppföljning av Uppförandekoden till de som redan skrivit på.	
EKONOMI	Mat och dryck	Parks and Resorts bibehåller samma lönsamhet i området mat och dryck men med minskad klimatpåverkan.	Andelen miljömärkta råvaror från grossist ska öka till 20 % (volymandel).	
			Minska matsvinnet.	
			Ställa om hela kategorin mejeri.	
			Uppdatera till engångsmaterial med en så liten miljöpåverkan som möjligt.	
	Inköp	Hållbarhetsarbetet bidrar till långsiktig lönsamhet.	Parks and Resorts begär alltid hållbara alternativ i alla förhandlingar till bästa pris. Mindre hållbara val måste motiveras.	

Område	Ambition	Mål 2021	SDG	
GÄSTER	Mat	Bra mat till alla.	Erbjuda alla gäster bra alternativ oavsett allergier eller preferenser.	
	Tillgänglighet	Våra parkers faciliteter och attraktioner är tillgängliga för så många som möjligt, oavsett funktionsvariation, i så stor utsträckning som möjligt.	Kartlägga våra svagheter och styrkor inom tillgänglighet.	
SAMHÄLLSANSVAR	Delaktighet	Parks and Resorts ska, genom att bjuda på en verklighetsflykt i våra egna parker och anläggningar, hjälpa barn som är sjuka, socialt utsatta eller ekonomiskt utsatta.	Parks and Resorts koordinerar, fortsätter och ev. utvecklar de gemensamma samarbeten som startades 2016.	
MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER		Samtliga vinster och varor till försäljning i parkerna är tillverkade under rättvisa och etiskt goda arbetsförhållanden.	100 % av alla samarbetsavtal innehåller krav på rättvisa arbetsvillkor hos leverantörer/underleverantörer.	
DJUR	Forskning	Djurparkerna inom koncernen samverkar med ett eller flera universitet för att bidra till forskning kring djurvälstånd och bevarande.	Kartlägga varje enskild parks forskning (nuvarande och tidigare).	
	Bevarande	Djurparkerna inom koncernen ska på ett direkt sätt bidra till in situ-bevarande av utrotningshotade arter.	Förstärka parkernas bidrag till bevarande.	
	Utbildning	Djurparkerna inom koncernen har en gemensam linje i utbildningsprogram och informationsinnehåll.	Utveckla utbildningsstrategin.	
MAT OCH DRYCK	Gäst	Våra utbud och erbjudanden bidrar till en ökning av försäljning av andra proteinkällor än kött. Det hållbara alternativet är därför standard på menyer.	Vegetarisk förrätt på konferens och 5-kampsmenyn som standard.	
		Minska matsvinn.	Fortsätta arbetet med Upcycle Challenge. Ta fram en "tallriksmodell" för koncernen där portionsstorlekar och fördelning av råvaror ger riktmärke till köken.	
PRODUKTER	Försäljning och spelvinster	Vinster och varor sänder signaler om att vi är ett ansvarsfullt företag som i största möjliga mån tar hänsyn till miljö.	Kontinuerlig uppdatering av sortimentet.	
SOPOR OCH AVFALL	Källsortering	Total källsortering på alla parkers personalutrymmen.	Alla nybyggnationer ger möjlighet till källsortering för medarbetare.	
			Andelen "sorterbart avfall" skall minska till 15 % eller mindre mot totala avfallsmängden.	
		Total källsortering i alla parker för våra gäster.	Andelen brännbart avfall skall minska till 50 % eller mindre mot totala avfallsmängden.	
			Andelen pant i förhållande till försäljning ska öka under året till minst 40 % av försäljningen.	
		Alla nybyggnationer ger möjlighet till källsortering för gäst.		
Kemikalier	Användning av miljö/hälsopåverkande kemikalier har minimerats.	Höja andelen miljövänliga kemikalier.	 	
ENERGI		År 2025 har vi 25 % effektivare energianvändning jämfört med 2017.	Energibesparing motsvarande minst 1 000 MWh.	
			Upprätta rutiner för energifrågor i projekt och inköp.	
TRANSPORT		Klimatneutral verksamhet ur ett energiperspektiv.	Minska utsläppen från interna transporter.	

Förvaltningsberättelse

KONCERNSTRUKTUR OCH VERKSAMHET

PARKS & RESORTS SCANDINAVIA AB är moderbolag i en koncern innefattande de rörelsedrivande dotterbolagen Gröna Lunds Tivoli, Kolmårdens Djurpark AB, AB Furuviiksparken och Skara Sommarland AB. Bolaget ägs till 100 % av JHT Intres-senter AB, org nr 556698-3267, som i sin tur ägs till 89 % av Tidstrand Holding AB, org nr 556695-8491, till 10 % av Tidstrand Fastigheter AB, org nr 556695-8483, samt till 1 % av Mattias Banker. Därtill finns tio preferensaktier utställda till AMF. Bolaget har sitt säte i Stockholm.

Parks and Resorts är en av Nordens ledande aktörer inom upplevelseparks-branschen. Koncernen driver Gröna Lund, Destination Kolmården, Furuviik och Skara Sommarland.

Under 2020 påverkades koncernen kraftigt av coronapandemin, med tillhörande restriktioner. Företagsmarknaden avtog helt, vilket påverkade framförallt Vildmarkshotellet medan både Gröna Lund och Skara Sommarland fick hålla stängt under hela säsongen pga restriktionerna för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster. Djurparkerna ligger inte under samma regelverk, varpå delar av verksamheterna på Kolmården och Furuviik kunde hållas öppet på ett smittsäkert sätt men med begränsad kapacitet. Sammantaget fick detta väsentliga ekonomiska effekter för koncernen. Under 2020 kunde vi totalt sett endast ta emot 570 000 gäster mot ett normalår med över 3 000 000 gäster, vilket innebar en miljard i minskade intäkter jämfört med 2019 (-77 %). Under våren och sommaren genomfördes kraftfulla besparingsprogram för att kompensera viss del av den minskade omsättningen, där bland annat drygt 130 tillsvidareanställda (ca 30 %) tyvärr fick sägas upp. Besparingsprogrammet var även en del i att förbereda oss för osäkerheten inför säsong 2021 och således ha en lägre kostnadsbas för att möta negativa effekter av eventuella restriktioner. Under sommaren togs även externt kapital in från AMF, i form av preferensaktier.

Bolagen inom koncernen har utnyttjat stödet för korttidsarbete i största möjliga utsträckning samt även erhållit omställningsstöd om ca 63,6 mkr avseende 2020. Att bolagen i koncernen erhållit så pass lite omställningsstöd i relation till försäljningstappet på en miljard över sommaren, beror främst på de stora säsongsvariationerna över året, där i princip all intjäning sker under sommaren, medan kostnaderna återfinns året om. Därtill ersätts endast de fasta kostnaderna, enligt Skatteverkets definition, och där bolagets största kostnader avser personalkostnader som inte ingår i beräkningsunderlaget för stödet. Utöver det har koncernstrukturen inneburit att moderbolaget ej erhållit omställningsstöd, trots att verksamhetsrelaterade fasta kostnader återfinns i moderbolaget och utdebiteras koncerninternt.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER UNDER RÄKENSKAPSÅRET

GRÖNA LUND

Gröna Lund inledde året med Mamma Mia the Party på Tyrol, som dock fick stängas ner i mars på grund av coronapandemin. Till följd av regelverket och de restriktioner som infördes under året, innebar det ett indirekt näringsförbud för Gröna Lunds verksamhet, som således fick vara stängt året ut. Tyrol kunde hålla viss julbordsverksamhet med begränsad kapacitet och take away-försäljning under december. Att Gröna Lund inte fick öppna, innebar väsentliga besparingsåtgärder och uppsägningar av personal.

Under 2019 hade Gröna Lund 1 632 412 gäster och omsatte 669,3 mkr med ett rörelseresultat om 46,1 mkr. Under 2020 hade Gröna Lund endast ett fåtal gäster i början och slutet av året på Tyrol och omsatte endast 37,2 mkr med ett rörelseresultat om -137,4 mkr inkluderat omställningsstöd om 32,3 mkr, kulturstöd om 5,2 mkr och permitteringsbidrag om 14,5 mkr.

Under 2018 påbörjade Gröna Lund sin stora investering i fastighetsutveckling på en tredjedel av Gröna Lunds yta. Till säsongen 2021 kommer projektet att vara helt färdigställt med nya områden för spel- och matenheter samt ett helt nytt Biergarten. Därutöver har den världsunika berg- och dalbanan Monster från tillverkaren Bolliger & Mabillard premiär.

KOLMÅRDEN OCH VILDMARKSHOTELLET

Kolmårdens verksamhet reglerades under ett annat regelverk för djurparker och kunde således öppna säsongen 2020 med begränsad kapacitet och anpassningar för att undvika trängsel. Viss verksamhet följde dock regelverket för offentliga tillställningar och allmänna sammankomster, såsom merparten av attraktionerna, Bamses Värld samt Delfinföreställningen, och dessa verksamheter fick hålla stängt under säsongen. Även Vildmarkshotellets verksamhet påverkades väsentligt med trängselrestriktioner och föreskrifter för restaurangerna som resulterade i lägre kapacitet under hela 2020. Därtill försvann konferensaffären helt från mars och framåt till följd av coronapandemin.

Kolmården upplevde stor efterfrågan både vad avser djurparken som privata hotellbokningar. Antalet gäster och gästnätter begränsades så att verksamheten kunde bedrivas på ett smittsäkert sätt. Kolmården gjorde detta med stor framgång och gästundersökningen visade på ett proaktivt och betryggande arbete med trängsel, samt att ingen konstaterad smitta kunde härledas till Kolmården eller Vildmarkshotellets verksamhet.

Antalet gäster uppgick till 456 642 (737 818), vilket är en minskning med 38 % mot föregående år. Vildmarkshotellet sålde 20 918 (33 366) hotellrum. Omsättningen uppgick totalt till 263,1 (425,4) mkr vilket är en minskning med 38 % jämfört med föregående år. Rörelseresultatet uppgick till -59,2 (9,4) mkr inkluderat omställnings-

stöd om 21,2 mkr och permitteringsbidrag om 5,0 mkr.

Kolmården investerade i fastighetsrelaterat underhåll samt i den nya delfinföreställningen HOPE, där premiären dock senarelades till 2021. Kolmården fortsatte också satsningen på Halloween och Sagojul med stor framgång.

SKARA SOMMARLAND

Till följd av regelverket och de restriktioner som infördes under året, innebar det ett indirekt näringsförbud för Skara Sommarlands verksamhet, som således hölls stängt hela året. Att Skara Sommarland inte fick öppna, innebar väsentliga besparingsåtgärder och uppsägningar av personal.

Under 2019 hade Skara Sommarland 285 068 gäster och omsatte 111,7 mkr med ett rörelseresultat om 8,7 mkr. Under 2020 hade Skara Sommarland inga gäster och omsatte endast 2,6 mkr med ett rörelseresultat om -37,0 mkr inkluderat omställningsstöd om 5,2 mkr och permitteringsbidrag om 1,2 mkr. Skara Sommarland investerade i åkattraktionen Snake som skulle haft premiär 2020, samt i en ny verkstadsbyggnad.

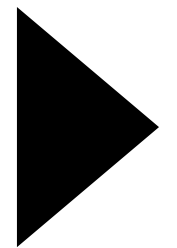
FURUVIK

Furuviiks verksamhet reglerades under ett annat regelverk för djurparker och kunde således öppna säsongen 2020 med begränsad kapacitet och anpassningar för att undvika trängsel. Viss verksamhet följde dock regelverket för offentliga tillställning-

ar och allmänna sammankomster. Den verksamheten såsom konsert- och tivoli-verksamheten samt spel, fick hållas stängt under säsongen. Även Furuviik Havshotells verksamhet påverkades och innebar att hotellet stängdes under hösten. Furuviiks verksamhet som var öppen bedrevs på ett säkert sätt och ingen konstaterad smitta härledes till Furuviik.

Antalet gäster uppgick till 98 243 (347 604), vilket är en minskning med 72 % mot föregående år. Omsättningen uppgick totalt till 45,4 (155,0) mkr vilket är en minskning med 71 % jämfört med föregående år. Rörelseresultatet uppgick till -26,7 (14,9) mkr inkluderat omställningsstöd om 4,9 mkr, kulturstöd om 3,4 mkr och permitteringsbidrag om 1,3 mkr. Furuviik investerade bland annat i åkattraktionen Draken samt ett nytt gibbonhus.

Sandra Wilke tillträdde som ny vd på Furuviik den 1 juni 2020.

FLERÅRSJÄMFÖRELSE

Bolagets ekonomiska utveckling i sammandrag.

Koncernen	2020	2019	2018	2017
Totala intäkter	483 247	1 398 532	1 333 221	1 306 382
Resultat efter finansiella poster	-288 790	51 421	45 301	87 283
Balansomslutning	2 010 374	1 748 725	1 623 442	1 571 947
Antal anställda	512	1 121	1 073	1 017
Soliditet (%)	59,1	58,0	61,0	60,0
Avkastning på eget kap. (%)	neg	3,6	4,5	7,1
Avkastning på totalt kap. (%)	neg	5,0	3,4	6,1

Moderbolaget	2020	2019	2018	2017
Totala intäkter	77 927	69 116	34 963	26 555
Resultat efter finansiella poster	-23 314	-19 633	-41 792	-42 244
Balansomslutning	1 728 720	1 617 451	1 536 723	1 472 742
Antal anställda	14	13	13	11
Soliditet (%)	69,7	54,1	54,7	56,0
Avkastning på eget kap. (%)	neg	neg	neg	neg
Avkastning på totalt kap. (%)	neg	neg	neg	neg

Soliditet: Justerat eget kapital / Balansomslutning. Med justerat eget kapital avses eget kapital + obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatteskuld.

Avkastning på eget kapital: Årets resultat / Utgående justerat Eget kapital

Avkastning på totalt kapital: (Resultat efter finansiella intäkter och kostnader + räntekostnader) / Utgående balansomslutning

MODERBOLAGET

Moderbolagets verksamhet har under året bestått av koncerngemensamma funktioner. Omsättning under verksamhetsåret uppgick till 77,9 (69,1) mkr varav 81,4 % (59 %) avsåg försäljning till dotterbolagen.

Rörelseresultatet uppgick till -6,2 (-12,4) mkr inkluderat permitteringsbidrag om 1,6 mkr. Moderbolagets utnyttjade koncernkontokredit uppgick per bokslutsdagen till 0 (0) mkr.

Det egna kapitalet uppgick per bokslutsdagen till 1 206 (822) mkr, vilket innebär en soliditet om 70 % (54 %). Ökningen av det egna kapitalet är en effekt av en riktad nyemission av preferensaktier till AMF på 400 mkr.

KONCERNEN

Parks and Resorts ägare har ett långsiktigt engagemang, där koncernens kassaflöde återinvesteras för att säkra en hög hållbar

kvalitet och attraktionskraft för koncernens parker. Härigenom skapas förutsättningar för att långsiktigt nå och bibehålla en god lönsamhet och en stark finansiell ställning.

Denna strategi förändras inte av coronapandemin, utan effekterna innebar kortsiktigt att investeringar blivit senarelagda och att externt kapital togs in för att fortsatt säkra den starka finansiella ställningen.

Koncernens rörelseresultat uppgick till -270,0 (63,1) mkr. De stora förlusterna är helt kopplat till restriktionerna och den begränsade verksamheten som kunde bedrivas under 2020.

Det egna kapitalet uppgick till 1 188 (1 018) mkr vilket innebär en soliditet om 59 % (58 %). De räntebärande lånen, inklusive utnyttjad checkräkningskredit, uppgick till totalt 438 (351) mkr, där merparten har löptid inom tre år till fast ränta.

Årets kassaflöde från den löpande verksamheten uppgick till -177 (140) mkr. Per 2020-12-31 uppgick de likvida medlen till 171,7 (57,5) mkr. Av tillgänglig checkkredit om 260 mkr var hela krediten om 260 (260) mkr outnyttjad per 31 dec 2020.

TVISTER

Det förekommer inga väsentliga pågående tvister för koncernbolagen.

INVESTERINGAR

De totala bruttoinvesteringarna i materiella anläggningstillgångar uppgick till 198 (199) mkr.

Samtliga investeringar var igångsatta innan pandemin och skulle slutföras till säsong 2020, med undantag för den nya berg- och dalbanan Monster på Gröna Lund som färdigställs till 2021. Samtliga nyinvesteringar stoppades till följd av pandemin i mars 2020, förutom Monster, där kostnaden för att senarelägga investeringen var så

pass stor och bedömningen gjordes att det var affärsmässigt rätt beslut att färdigställa attraktionen till 2021.

Se respektive bolags väsentliga händelser, där de större investeringarna benämns. Utöver dessa investerades i arbetsmiljö- och säkerhetsfrågor liksom i underhåll av det stora fastighetsbeståndet som finns inom koncernens parker. Vidare så satsade koncernen mycket resurser på IT-utveckling, med bland annat förbättrade webbar, tidsbestämd onlinebokning av biljetter, digitala köer till attraktioner samt matköp i app.

MEDARBETARE

Medelantal anställda uppgick under året till 512 (1 121) personer. Den väsentliga minskningen är en effekt av de besparingsåtgärder som var nödvändiga till följd av den begränsade verksamheten.

INFORMATION OM RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Efterfrågan på dotterbolagens tjänster påverkas av både konjunktur- och säsongsvariationer. Konjunkturläget påverkas av förändringar i den disponibla inkomsten som styrs av bl a räntenivåer, sysselsättningsgrad och skatter. Den faktor som påverkar koncernens utfall mest, och som är minst påverkbar, är vädret. Vädrets variationer har påverkan under perioder, men över tid har det inte någon långsiktig påverkan. Kortsiktigt påverkar dock vädret våra gästers beteenden direkt, vilket ofta är avgörande för om de skall besöka våra parker eller inte. Då koncernens verksamhet är säsongsbetonad och främst sker under sommarhalvåret, kan dåligt väder under ett fåtal månader få relativt stora resultateffekter för ett specifikt år. Detta i sin tur medför lägre kassaflöde och således lägre investeringsutrymme.

I dessa tider bör även risken för en pandemi nämnas. I en sådan krissituation som vi nu upplever med besöksrestriktioner för våra parker blir det naturligtvis en väsentlig ekonomisk påverkan, då vår affär är säsongsbetonad och bygger på upplevelser tillsammans med andra. Alla bolagen har

detaljerade planer för åtgärder för att leverera en smittsäker produkt, där säkerheten alltid kommer i första hand.

Andra risker är bygglovsprocesserna för koncernens satsningar, där överklaganden kan medföra osäkerheter och förseningar.

Koncernens finansiella risker är begränsade, men består av en ränte- och valutarisk. Om räntan skulle gå upp kraftigt påverkar detta således koncernens räntekostnader. Valutarisken består framför allt i att nya större attraktionsinköp sker i utländsk valuta. Om kronan försvagas innebär det att framtida investeringar blir dyrare. Vid beslut om investering säkras framtida betalningar i utländsk valuta genom valutaterminer i enlighet med koncernens finanspolicy.

Hög säkerhet är grundläggande för verksamheten och ett viktigt inslag i vårt utbildningspaket för våra anställda. Säkerhetsarbetet är inriktat på att förebygga skador och risker. I koncernen är den största risken, ur ett ekonomiskt perspektiv, om en allvarlig olycka skulle inträffa och konsekvenserna därav.

FINANSPOLICY

Parks and Resorts hantering av finansiella risker regleras i en finanspolicy som fastställs av styrelsen. Policyn anger hur ansvaret för finansverksamheten ska fördelas inom koncernen, vilka finansiella risker koncernen är beredd att ta samt riktlinjer för hur riskerna ska begränsas. Strategin är att minimera och kontrollera finansiella risker samt eliminera finansiell spekulation.

HÅLLBARHETSUPPLYSNINGAR

Parks and Resorts upprättar normalt en separat hållbarhetsrapport som finns publicerad på bolagets hemsida, www.parksandresorts.com. I år har dock hållbarhetsrapporteringen inkluderats i årsberättelsen av kostnadsbesparande skäl. Vi har ett långsiktigt perspektiv som kräver att vi tar ansvar för den påverkan vår verksamhet har på omvärlden. Biologisk och samhälls- lig mångfald står högt på vår agenda. När djurparkers verksamhet ifrågasätts alltmer

är det viktigt att vi förklarar hur vi jobbar med utbildning, bevarande av hotade arter och forskning. Genom Kolmården Foundation arbetar vi med att skydda hotade djurarter och bevarandet av den biologiska mångfalden. Vårt ansvar att utbilda våra besökare om djur och natur gör att de kan inspireras att vara med och vända den negativa utvecklingen.

Koncernens hållbarhetsarbete kan sammanfattas kortfattat i tre riktlinjer som vi kallar för Vår Kompass.

Vi ska vara en park för alla: Våra parker ska vara till för alla gäster, medarbetare, djur, det omgivande samhället och framtida generationer. Vi tar ansvar där våra verksamheter berör och strävar efter att vår påverkan ska vara positiv.

Vi vill göra stort intryck men litet avtryck: Att leverera magiska helhetsupplevelser är det vi gör bäst och det ska vi göra på ett så resurseffektivt sätt som möjligt.

Vi gör hellre rätt än lätt: Hållbarhet är aldrig svart eller vitt och med forskning och utveckling förändras bilden ständigt. Vi värjer dock inte för det komplexa eller det som är svårt att kommunicera, utan våra beslut ska alltid vara grundade på kunskap och fakta. För att klara det tar vi hjälp av de som kan mer.

TILLSTÅNDS- ELLER ANMÄLNINGSPLIKTIG VERKSAMHET ENLIGT MILJÖBALKEN

Koncernen bedriver djurverksamhet på sina anläggningar i Kolmården och Furuvik. Dessa verksamheter har tillstånd enligt miljöbalken enligt följande:

Tillstånd enligt 40§ artskyddsförordningen att offentligt förevisa djur av vilda arter samt godkännande för offentlig förevisning av djur enligt 37§ djurskyddsförordningen. Vidare har Kolmårdens Djurpark och Furuvik tillstånd att hålla vilt i hägn, vård & rehabilitering av vilt samt är godkända anläggningar enligt 2§ SJVFS 1996:24 för införsel av djur mm.

Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktie- kapital	Annat eget kapital inkl. årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	10 000	1 007 936	1 017 936
Nyemission		400 000	400 000
Årets resultat		-230 104	-230 104
Belopp vid årets utgång	10 000	1 177 832	1 187 832

Moderbolaget	Aktie- kapital	Överkurs- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt
Belopp vid årets ingång	10 000		783 644	28 333	821 977
Nyemission		400 000			400 000
Disposition enligt beslut av årsstämman:			28 333	-28 333	0
Årets resultat				-16 238	-16 238
Belopp vid årets utgång	10 000	400 000	811 977	-16 238	1 205 739

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till förfogande stående vinstmedel (kronor):

balanserad vinst	811 977 192
överkursfond	399 999 900
årets förlust	-16 237 849
	1 195 739 243

disponeras så att i ny räkning överföres	1 195 739 243
---	---------------

Koncernens resultaträkning

Tkr	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Nettoomsättning	349 383	1 335 423
Övriga rörelseintäkter	133 864	63 109
	483 247	1 398 532
Rörelsens kostnader		
Råvaror och förnödenheter	-31 304	-120 974
Handelsvaror	-9 921	-40 184
Övriga externa kostnader	-296 451	-494 542
Personalkostnader	-313 168	-571 398
Avskrivningar och nedskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar	-102 310	-108 173
Övriga rörelsekostnader	-72	-137
	-753 226	-1 335 408
Rörelseresultat	-269 979	63 124
Resultat från finansiella poster		
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter	41	119
Räntekostnader och liknande resultatposter	-18 852	-11 822
	-18 811	-11 703
Resultat efter finansiella poster	-288 790	51 421
Resultat före skatt	-288 790	51 421
Årets skattekostnad	58 686	-12 097
Årets resultat	-230 104	39 324

Koncernens balansräkning

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar		
Immateriella anläggningstillgångar		
Varumärken och andra immateriella tillgångar	255 775	258 706
	255 775	258 706
Materiella anläggningstillgångar		
Byggnader och mark	477 654	451 992
Förbättringsutgift på annans fastighet	6 959	7 405
Park- och tivolianläggningar	541 303	560 496
Maskiner och andra tekniska anläggningar	24 358	19 015
Inventarier, verktyg och installationer	53 082	47 706
Pågående nyanläggningar och förskott avseende materiella anläggningstillgångar	327 457	248 456
	1 430 813	1 335 070
Finansiella anläggningstillgångar		
Andra långfristiga värdepappersinnehav	10	10
Uppskjuten skattefordran	55 698	7 573
	55 708	7 583
Summa anläggningstillgångar	1 742 296	1 601 359
Omsättningstillgångar		
Varulager m m		
Råvaror och förnödenheter	4 292	4 549
Färdiga varor och handelsvaror	25 169	15 795
Förskott till leverantörer	0	592
	29 461	20 936
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar	2 592	17 939
Aktuella skattefordringar	7 945	7 458
Övriga fordringar	10 179	17 816
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	46 220	25 758
	66 936	68 971
Kassa och bank	171 681	57 459
Summa omsättningstillgångar	268 078	147 366
SUMMA TILLGÅNGAR	2 010 374	1 748 725

Koncernens balansräkning

Tkr	2020-12-31	2019-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER		
Eget kapital		
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare		
Aktiekapital	10 000	10 000
Annat eget kapital inklusive årets resultat	1 177 832	1 007 936
Eget kapital hänförligt till moderföretagets aktieägare	1 187 832	1 017 936
Summa eget kapital	1 187 832	1 017 936
Avsättningar		
Uppskjuten skatteskuld	172 139	182 667
	172 139	182 667
Långfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	434 844	346 526
	434 844	346 526
Kortfristiga skulder		
Skulder till kreditinstitut	2 807	4 307
Förskott från kunder	1 729	2 437
Leverantörsskulder	34 127	65 363
Skulder till koncernföretag	5 310	5 310
Aktuella skatteskulder	921	1 535
Övriga skulder	85 782	28 145
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	84 883	94 499
	215 559	201 596
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	2 010 374	1 748 725

Koncernens kassaflödesanalys

Tkr	2020-01-01 -2020-12-31	2019-01-01 -2019-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	-288 790	51 421
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet m.m	101 436	108 312
Betald skatt	0	-5 055
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	-187 354	154 678
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital		
Förändring av varulager och pågående arbeten	-8 525	-5 404
Förändring kundfordringar	15 347	-6 157
Förändring av kortfristiga fordringar	-12 825	-3 139
Förändring leverantörsskulder	-31 236	-6 189
Förändring av kortfristiga skulder	47 313	6 303
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-177 280	140 092
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-197 903	-198 596
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	2 587	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-195 316	-198 595
Finansieringsverksamheten		
Nyemission	400 000	0
Upptagna lån	90 000	90 000
Amortering av lån	-3 182	-4 307
Utbetald utdelning	0	-5 000
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	486 818	80 693
Årets kassaflöde	114 222	22 189
Likvida medel vid årets början		
Likvida medel vid årets början	57 459	35 270
Likvida medel vid årets slut	171 681	57 459

VÄSENTLIGA HÄNDELSE EFTER RÄKENSKAPSÅRETS SLUT

Under inledningen av 2021 tog riksdagen beslut att inkludera djurparker, nöjes- och temaparker under pandemilagen. Därtill har även beslutats om föreskrifter för dessa verksamheter, som medför kapacitetsbegränsningar vid nu gällande smittoläge av Covid-19. Vid tidpunkten för avlämnandet av årsredovisningen, förväntas föreskrifterna att börja gälla från den 3 maj 2021. Detta har inneburit att Gröna Lund har förskjutit premiären till den 5 maj 2021, samt att Kolmården inte kunnat öppna attraktionerna vid premiären den 2 april. Både Furuvik och Skara Sommarland förväntas öppna som planerat den 13 maj respektive den 5 juni.

Ledningens bedömning är att ovanstående kommer få en ekonomisk påverkan på framför allt Gröna Lund under inledningen av säsong 2021, men där restriktionerna förhoppningsvis lättas

upp till följd av lägre smittspridning och utökad vaccination till högsäsongen i juli. Koncernen har dock en stark finansiell ställning och har inkluderat dessa effekter i helårsprognosen för 2021. Det utökade omställningsstödet för juni/juli 2020 (ca 10 mkr) har inte beaktats i bokslutet per 31 dec 2020, utan får en positiv resultateffekt under 2021, i tillägg till de beslutade omställningsstöden för perioden januari- april 2021. Det finns även förslag på förlängt stöd för maj-juni 2021, som vissa av koncernbolagen förväntas kunna utnyttja.

Stockholms stads detaljplan avseende kvarteret Skeppsholmsviken, parkeringen vid Gröna Lund, har överklagats till Mark- och miljödomstolen som aviserat att beslut meddelas innan midsommar.

Fotografer: Rickard Monéus, Bingo Rimér, Marie-Therese Karlberg och Petter Karlberg
Illustration Framsida/Baksida: Lavette Film Illustrationer i rapporten: Emma Sandqvist

The adventure continues...

Parks and Resorts
SCANDINAVIA

